

# De Tinkoerier



25  
jaar Neder  
landse Tin  
Vereniging

1  
2019



# Nederlandse TinVereniging

OPRICHTING 27 MAART 1993



## BESTUUR NEDERLANDSE TINVERENIGING

J.F.H.H. Beekhuizen	Voorzitter
Mevr. L. Timmermans	Secretaris
L. Groen	Penningmeester
H. Bracht	Bestuurslid
E.A. Erenst	Bestuurslid
H.B. van Wijk	Bestuurslid

## BESTUUR STICHTING NEDERLANDSE TINBIBLIOTHEEK

H.B. van Wijk	Voorzitter-Bibliothecaris
Mevr. L. Timmermans	Secretaris
L. Groen	Penningmeester
J.F.H.H. Beekhuizen	Bestuurslid
H. Bracht	Bestuurslid
E.A. Erenst	Bestuurslid

## ERELEDEN

A.A. Kooyman  
H.B. van Wijk  
J.F.H.H. Beekhuizen, erevoorzitter

## REDACTIE DE TINKOERIER

J.F.H.H. Beekhuizen	Redacteur   lay-out
E.A. Erenst	Medewerker
A. van Griensven	Medewerker

## ADRES SECRETARIAAT

Spuistraat 45  
3522 XE Utrecht  
E-mail: [lucinda.timmermans@gmail.com](mailto:lucinda.timmermans@gmail.com)

## ADRES REDACTIE

Nieuwe Spiegelstraat 49  
1017 DD Amsterdam  
E-mail: [info@janbeekhuizen.nl](mailto:info@janbeekhuizen.nl)

## ADRES PENNINGMEESTER

Geerweg 6  
2731 BA Benthuisen  
E-mail: [groen@aeto.nl](mailto:groen@aeto.nl)

## BANKRELATIE

IBAN: NL67 INGB 0004 3826 32  
Swiftadres: INGBNL 2A

## WEBSITE

[www.nederlandsetinvereniging.nl](http://www.nederlandsetinvereniging.nl)  
[www.tinvereniging.nl](http://www.tinvereniging.nl)

ISSN: 1380-108

# Inhoudsopgave

<b>Voorwoord</b> J. Beekhuizen	<b>2</b>
<b>25 jaar Nederlandse TinVereniging</b> Fr. Hubert	<b>4</b>
<b>Verslag van de bijeenkomst in het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem op 11 mei 2019</b> Mevr. Th. Evers	<b>64</b>
<b>Algemene ledenvergadering te Castricum zaterdag 26 mei 2018</b> Fr. Hubert	<b>70</b>
<b>Jaarverslag 2018 Nederlandse TinVereniging</b> Fr. Hubert	<b>71</b>

**De eerste *Tinkoerier* van 2019. In 2018 verscheen er geen *Tinkoerier*, omdat we met het uitgespaarde bedrag het jubileumboek mede hebben gefinancierd. De redactie is blij dat zij weer aan de slag kon gaan en het resultaat ligt voor u. Dit nummer is een terugblik op de activiteiten van 2018 en bevat het verslag van onze eerste bijeenkomst in 2019. Onze oud-secretaris heeft verder een mooi overzicht gemaakt van activiteiten en gebeurtenissen van 25 jaar *Nederlandse TinVereniging*.**

De voorjaarsbijeenkomst, dit jaar in Arnhem, was opnieuw een groot succes, getuige de opkomst van maar liefst veertig leden. Eerlijk gezegd hadden we dit niet verwacht. Meestal wordt het animo wat kleiner na een hoogtepunt in het verenigingsleven. En dat was zonder twijfel de jubileumviering in Maastricht. De grote opkomst in Arnhem geeft aan dat de sleet er allesbehalve in zit. En dat belooft veel voor de komende jaren.

In de Algemene Ledenvergadering in Arnhem heb ik Fred Hubert nogmaals bedankt - ik deed dit al eerder in een bestuursvergadering - voor zijn werkzaamheden als secretaris. Hij was de steun en toeverlaat binnen het bestuur en zeker bij de bijeenkomsten had hij een zeer grote inbreng. Met zijn opvolger - Lucinda Timmermans - hebben wij weer een vrouw in ons midden. Wij zijn zeer verheugd dat zij ondanks haar drukke werkzaamheden bij het Rijksmuseum Amsterdam niettemin de functie van Fred heeft willen overnemen. Wij verheugen ons op de samenwerking.

Op 19 oktober a.s. heeft het bestuur een bijeenkomst georganiseerd in Franeker. Niet alleen zullen we het Planetarium Eise Eisinga bezoeken, maar kunnen een exclusieve inblik krijgen in het privémuseum van onze leden Hans Smelik en Andries Stokking. Ik beloof u: dit wordt een hoogtepunt van onze bijeenkomsten. Verder beveel ik u met groot enthousiasme het bezoek aan het Rijksmuseum Amsterdam aan om de depotcollectie vizzels, hardplaten en tegels te bekijken. Lucinda Timmermans heeft voor de leden van onze vereniging een speciale middag georganiseerd. U heeft inmiddels een uitnodiging ontvangen.

Aan het artikel *25 jaar Nederlandse TinVereniging* zou ik graag nog het volgende willen toevoegen uit behoefte om dat nog eens onder de aandacht te brengen.

Het bestuur van de NTV heeft gedurende 25 jaar de nodige leden gekend.

Het eerste bestuur bestond uit:

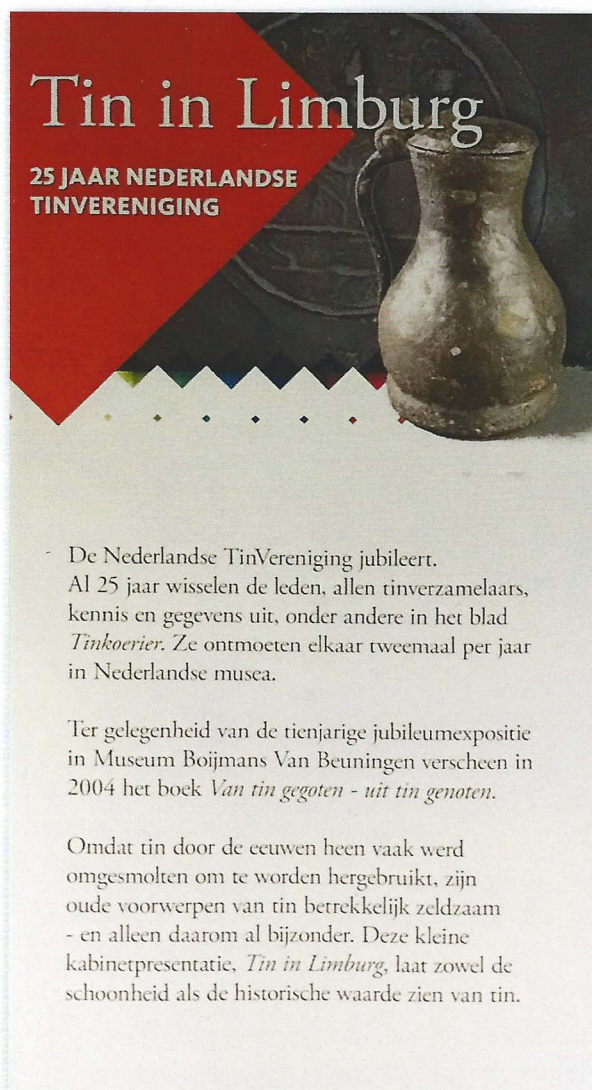
Jan Beekhuizen	<i>voorzitter</i>
Han Wustenhoff	<i>secretaris</i>
Henk Leenen	<i>penningmeester</i>
Leon Begheijn	<i>bestuurslid</i>
Bé Dubbe	<i>bestuurslid</i>
Henk van Wijk	<i>bestuurslid</i>

In 1997 werd het bestuur uitgebreid met Ton Kooyman, als bestuurslid. In 1998 werd Bé Dubbe erelid. Het voert te ver om alle mutaties in het bestuur de revue te laten passeren, maar vanaf 1998 tot nu zaten of zitten nog in het bestuur:

Ger Groenendijk  
Wim Röben  
Jan den Riet  
Sylvia Bracht  
Henk van Wijk  
Erik Erenst  
Paul Maas  
Leen Groen  
Fred Hubert  
Hans Bracht  
Jan Beekhuizen

Helaas hebben we ook afscheid van enkele bestuursleden moeten nemen door het overlijden van: Bé Dubbe, Han Wustenhoff, Jan den Riet, Henk Leenen en Paul Maas.

In 2009 werd Han Wustenhoff erelid voor zijn verdiensten voor de NTV. In 2010 werd Ton Kooyman erelid en was tot voor kort het enige erelid. Maar tijdens het diner bij ons jubileum in Hotel Derlon werden Henk van Wijk en Jan Beekhuizen benoemd tot resp. erelid en erevoorzitter.



Afb. 1. Affiche expositie *Tin in Limburg*

Het huidige bestuur bestaat uit de leden: Jan Beekhuizen, Lucinda Timmermans, Leen Groen, Hans Bracht, Erik Erenst en Henk van Wijk. Er zijn twee leden die al 25 jaar in het bestuur zitten. Henk van Wijk en ikzelf.

Tot slot nog een woord over de jubileumexpositie in Maastricht, die een vervolg kreeg in het Limburgs Museum in Venlo. Onze complimenten voor de presentatie. Zelfs de merken waren bij de beschrijving van de objecten afgebeeld. Hierbij een kleine impressie (Afb. 1, 2 en 3).

Ik wens u een prachtige zomer en kan u verklappen dat het decembernummer van *de Tinkoerier* bol zal staan van mooie artikelen over TIN.

Jan Beekhuizen



Afb. 2. Overzichtelijke opstelling in de vitrines



Afb. 3. Drie van de acht vitrines

# 25 jaar Nederlandse Tin Vereniging

## Ontstaan en geschiedenis De Nederlandse TinVereniging werd opgericht op **27 maart 1993**

Voorafgaand, op 8 september 1992, hadden Jan Beekhuizen, Henk van Wijk en Han Wustenhoff, zo'n zestig verzamelaars en liefhebbers van tin schriftelijk benaderd om na te gaan of er bij hen belangstelling bestond om lid te worden van een nog op te richten tinvereniging en dit kenbaar te maken op de bijgevoegde intentieverklaring. Zij streefden naar minimaal twintig intekenaars. De belangstelling overtrof de verwachtingen. Drie vergadering vonden plaats: 13 december 1992, 30 januari 1993 en 6 maart 1993 met als resultaat de nominatie van zes bestuurders.

### BESTUUR

J.F.H.H. Beekhuizen	Voorzitter
J.E. Wustenhoff	Secretaris
H.J.J. Leenen	Penningmeester
L.J. Begheijn	Bestuurslid
B. Dubbe	Bestuurslid
H.B. van Wijk	Bestuurslid

### REDACTIE DE TINKOERIER

B. Dubbe	Hoofdredacteur
J.F.H.H. Beekhuizen	Redacteur
J.E. Wustenhoff	Redacteur
Mevrouw A. Bochove	Beeldredactrice

1993

## 1993

De officiële oprichting van de NTV vond plaats op 27 maart 1993 in het Amsterdams Historisch Museum. De akte werd getekend door Jan Beekhuizen, Bé Dubbe en prof. Dr. P. Gerver, wiens kantoor alle werkzaamheden kosteloos had uitgevoerd (afb. 1).



J. Beekhuizen, B. Dubbe en Prof. Dr P. Gerver bij het ondertekenen van de oprichtingsakte

Afb. 1.

Alle genomineerde bestuurders en redactieleden werden in functie benoemd. De oprichting werd bezocht door 41 geïnteresseerde leden, waarvan twee van de Vlaamse Tinvereniging. De adjunct-directeur van het museum, mevrouw Kistemakers, heette de deelnemers welkom en sprak de hoop uit dat in de toekomst de NTV en het Amsterdams Historisch Museum een vruchtbare samenwerking zouden mogen tegemoetzien.

De voorzitter stelde de volgende doelstelling van de NTV aan de orde:

- **stimuleren van het verzamelen van tin**
- **organiseren van vergaderingen en excursies voor de leden**
- **organiseren van nationale tintoonstellingen**
- **publiceren van De Tinkoerier op een reguliere basis**

Het eerste nummer van *De Tinkoerier*, het mededelingenblad van de Nederlandse TinVereniging, kwam uit in juni 1993. De oplage bestond uit – het ledental was flink gegroeid - honderd exemplaren. Deze werden verstuurd aan de leden en een aantal musea. Men kon een abonnement nemen zonder lid te worden.

Alle leden kregen het verzoek om een stuk te schrijven in *De Tinkoerier* over hun verzameling of over andere objecten of onderwerpen.

De voorzitter maakte de lidmaatschapskosten bekend voor leden in Nederland en buitenlandse leden.

Bé Dubbe blikte terug op de hoogtepunten van de twee vorige tinverenigingen die vanwege de voortschrijdende ouderdom van de leden ter ziele waren gegaan in de jaren tachtig. Hij noemde de tentoonstelling *Blik op Tin* in het Singer Museum te Laren in 1965 en de tentoonstelling *Keur van tin uit de havensteden Amsterdam, Antwerpen en Rotterdam* in 1979. Deze was te zien geweest in Museum Willet-Holthuysen in Amsterdam, Provinciaal Museum Sterckshof in Antwerpen en Museum Boymans-van Beuningen in Rotterdam. Deze laatste tentoonstelling werd georganiseerd in samenwerking met Belgische verzamelaars. De catalogus kwam tot stand mede dankzij de Kredietbank in Brussel.

Er werden drie bestuursvergaderingen gehouden: op 11 mei, 14 augustus en 26 oktober.

De eerste algemene najaarsledenvergadering vond plaats op 6 november in Museum De Dubbelde Palmboom in Delfshaven (Rotterdam). Ook een bezoek aan het Zakkendragershuisje met de tinnegieterij maakte deel uit van de bijeenkomst.

Er waren 31 leden en introducés aanwezig.

De tweede nummer van *De Tinkoerier* verscheen in december. De frequentie van twee nummers per jaar zou ook in de toekomst zo blijven.

Per ultimo 1993 had de vereniging 59 leden en vijf museum-abonnementen.

Twee bibliotheken - de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en de Athenaeumbibliotheek in Deventer - kregen een gratis abonnement.

In december werd een enquêteformulier aan 61 leden toegestuurd met een aantal vragen over hun tinverzameling. De bedoeling was om zo een beter inzicht te krijgen in de interesses van de leden. 25 leden reageerden in overeenstemming met onze verwachtingen. Vijftig procent verzamelt al langer dan 25 jaar. Alle tinverzamelingen bestaan uit meer dan tien objecten, met nadruk op Hollands tin. De drie belangrijkste redenen om lid te worden waren: verbreding van kennis, contact met andere verzamelaars en het mededelingenblad *De Tinkoerier*.

1993 1994 1995







Afb. 2. Een tinnen draagflesje



Afb. 3. Een Noord-Nederlandse majolicaschotel met twee tinnen kannen

## 1994

**23 april** - tweede Algemene Ledenvergadering in Museum Commanderie van St. Jan in Nijmegen.

Voor *De Tinkoerier* van juni schreef Han Wustenhoff het artikel *Een tinnen draagflesje* (afb. 2).

**29 oktober** - Ledenbijeenkomst in het Amsterdams Historisch Museum.

## 1995

**1 april** - Ledenbijeenkomst in het Noordbrabants Museum te 's-Hertogenbosch.

In *De Tinkoerier* van juni schreef B. Dubbe het artikel *Een Noord-Nederlandse majolicaschotel met twee tinnen kannen* (afb. 3).

**4 november** - Ledenbijeenkomst in het Amsterdams Historisch Museum.



Afb. 4. Koper en tin van de Hervormde Diaconie in het Amsterdams Historisch Museum

## 1996

**30 maart** - Ledenbijeenkomst in Museum Boymans-Van Beuningen in Rotterdam.

**17 mei** - onze voorzitter was als gastspreker uitgenodigd op de jaarlijkse voorjaarsbijeenkomst van de PCCA (Pewter Collectors' Club of America) in Tarrytown, Hudson Valley in de staat New York. Deze vond plaats vanaf 17 mei t/m 19 mei.

**9 november** - Algemene Ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum. Voor *De Tinkoerier* van december schreef H. Vreeken het artikel *Koper en tin van de Hervormde Diaconie in het Amsterdams Historisch Museum* (afb. 4).

## 1997

**12 april** - voorjaars Ledenbijeenkomst in Flipje & Streekmuseum van Tiel en een bezoek aan tinnegieterij Rio in Tiel.

Voor *De Tinkoerier* van juni schreef Henk Leenen het artikel *De Ierse Haystack* (afb. 5).

**29 april** – oprichting van de Stichting Nederlandse Tinbibliotheek (NTB). Het doel van de stichting is om te kunnen beschikken over zoveel mogelijk literatuur over tin.

De literatuur dient bereikbaar te zijn in een voor het publiek toegankelijke ruimte, zoals een bestaande bibliotheek op een goed bereikbare locatie in Nederland.

De bibliothecaris en voorzitter is H.B. van Wijk.

De heer A.A. Kooyman heeft zich bereid verklaard bestuurslid te worden om te helpen de eerste schreden te zetten en treedt aan als penningmeester.

De heer J.E. Wustenhoff is secretaris.

1996 1997 1998



De NTB staat juridisch los van de NTV. De NTV zal jaarlijks een bedrag voor het budget van de stichting beschikbaar stellen. De NTB kan gezien worden als een zusterorganisatie van de NTV.

Het Amsterdams Historisch Museum stelt ruimte voor de NTB-bibliotheek ter beschikking. Een gebruikersovereenkomst tussen het AHM en de NTB was getekend door mevrouw P. Klaversma voor het museum en de heren Van Wijk, Kooyman en Wustenhoff voor de NTB.

**8 november** - ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum. Plannen voor het 5-jarig bestaan in 1998 van de NTV werden besproken en toegelicht. In overleg met The Pewter Society werd daarom besloten tot een gezamenlijke bijeenkomst in Nederland.



Afb. 5. De Ierse Haystack

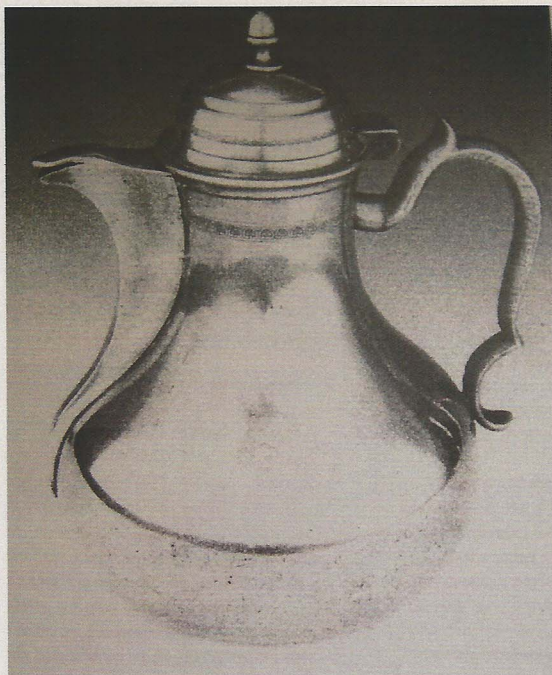
## 1998 - 5 jaar NTV

**4 april** - voorjaars Ledenbijeenkomst in het Fries Museum te Leeuwarden met de lunch in het Haersma Huys.

**5 - 8 november** - jubileumweekend samen met 26 leden van The Pewter Society. Op donderdagavond 5 november werd een welkomstborrel aangeboden in het Piet Hein Hotel in Amsterdam.

Op vrijdag 6 november een bezoek aan Museum Boymans-van Beuningen en Museum De Dubbelde Palmboom, beide in Rotterdam. Wie herinnert zich niet de ontplofte kroketten. Om 15.00 uur gevolgd door een bezoek thuis bij Henk en Cootje van Wijk in Ridderkerk.

Zaterdag 7 november werden de Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering gehouden in het Joods Historisch Museum te Amsterdam. Voor de bezoekers was er een rondleiding in het museum. Na de ALV voegden de gasten zich bij de bijeenkomst. Bé Dubbe hield een lezing over - heel toepasselijk - de vroegere contacten tussen



Afb. 6. Vlaams tin: enkele beschouwingen

Engelse en Nederlandse tinnegieters. Pierre Wullus van de Vlaamse Tinvereniging overhandigde de voorzitter van de NTV het prachtige boek *Brabant in oude kaarten*. Hierna kwam NTV-secretaris, Han Wustenhoff, aan het woord met een lezing over Nederlands opgegraven tin. De heer David Little (Pewter Society) presenteerde twee kannen ter beoordeling. De dag werd afgesloten met een diner voor 56 personen in de Eggertzaal van de Nieuwe Kerk in Amsterdam.

Gedurende het diner sprak Dr. David Lamb (voorzitter Pewter Society) zijn grote waardering uit over de organisatie en inhoud van het weekend. Hij wees erop dat The Pewter Society eind maart een tweedaagse bijeenkomst hoopte te organiseren in Stratford-upon-Avon en nodigde alle leden van de NTV uit deze bijeenkomst bij te wonen.

Tenslotte nam onze voorzitter het woord en deelde de aanwezigen mede dat het bestuur besloten heeft Bé Dubbe tot erelid te benoemen op grond van de vele belangrijke publicaties en zijn grote bijdrage aan *De TinKoerier*. Op zondag maakten veel personen gebruik van de uitnodiging voor een bezoek aan de zaak van Jan en Lydia Beekhuizen in de Nieuwe Spiegelstraat.

De Ron F. Homer (Pewter Society) werd gevraagd om een artikel te schrijven voor *De TinKoerier* van december 1998.

Voor *De TinKoerier* van december schreef Pierre Wullus het artikel *Vlaams tin: enkele beschouwingen* (afb. 6).

**September** - Ter gelegenheid van het 30-jarig jubileum van Jan Beekhuizen Kunst- en Antiekhandel presenteerde Jan Beekhuizen zijn tweede boek *De schoonheid van het oude Tin* tijdens PAN in de RAI Amsterdam. Zijn eerste boek *Tin uit Europese landen*, verscheen bij het 10-jarig jubileum in 1979.

1998 1999 2000





Afb. 9. Boîte à aromates

## 2001

**8 maart** - Ledenbijeenkomst van de NTV en de VT (Vlaamse Tinvereniging) in Cultureel Centrum Jan van der Noot te Brecht (B). Bezoek aan het Kempisch Museum en de uit circa tachtig stukken bestaande tincollectie. Deelname van 32 leden van de NTV en 45 van de VT.

Voor *De Tinkoerier* van juni schreef Danielle Renner het artikel *Boîte à aromates* (afb. 9).

**27 oktober** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum.

## 2002

**6 april** - Ledenbijeenkomst in Alkmaar in het Archeologisch Centrum en het Stedelijk Museum. In Het Guldenvlies werd als laatste deel van de bijeenkomst ingegaan op de plannen voor onze tintentoonstelling in Museum Boijmans Van Beuningen te Rotterdam in 2004.

**24 - 26 mei** - viering 20-jarig jubileum van de Vlaamse Tinvereniging te Mechelen. Ter gelegenheid van dit jubileum waren The Pewter Society met dertig leden en de NTV met tien leden aanwezig om de feestelijkheden bij te wonen (afb. 10).

**24 mei** - vrijdagavond ontvangst op het stadhuis van Mechelen met een rondleiding aldaar.

**25 mei** - zaterdagmorgen was er gelegenheid voor een rondleiding door de stad. We hebben de St. Rombouts kathedraal bekeken en het paleis waar Karel V was opgegroeid, en kunnen genieten van de prachtige tuinen.

2001 2002 2003

In de middag bezochten we Museum Hof van Busleyden met de expositie *Tin ten Toon, Mechels tin 1350 - 1900*. 's Avonds een diner in de Mechelse Brouwerij Het Anker.

**26 mei** - zondag een andere rondleiding met speciale bezienswaardigheden.

Na afloop spraken onze drie voorzitters en verklaarden dat deze internationale bijeenkomsten veelvuldig herhaald zouden moeten worden.

**9 november** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum.

De voorzitter ging uitgebreid in op de stand van zaken met betrekking tot de in 2004 te houden tintentoonstelling in Museum Boijmans Van Beuningen. De financiering is zo goed als rond. Het ligt in de bedoeling om bij de officiële opening van de tentoonstelling ook leden van de Belgische, Engelse en Amerikaanse tinverenigingen uit te nodigen.

De opening staat gepland op 2 oktober en de tentoonstelling loopt tot en met 9 januari 2005.



Afb. 10. Stadhuis van Mechelen

## 2003 - 10 jaar NTV

**5 april** - zaterdagmiddag verzamelden zich 43 leden in Hotel Kasteel Bloemendal in Vaals voor de viering van het 10-jarig jubileum van de NTV. De voorzitter heet alle aanwezigen welkom en sprak de wens uit dat de vereniging nog een lang leven beschoren mag zijn. Ook ging hij kort in op de in het najaar van 2004 te houden tentoonstelling.

Daarna gaf hij het woord aan Ton Kooyman, die onder de titel *Een terugblik op 10 jaar Nederlandse TinVereniging* een samenvatting gaf van deze periode.



Afb. 11. 'Busje komt zo...'

Het vervoer per touringcar naar Aken voor ons diner in restaurant Am Knipp was een wanprestatie van de busonderneming: er verscheen geen bus (afb. 11). Met kleinere busjes van het hotel zelf werden we uiteindelijk naar Aken vervoerd. Voor de eigenaar van restaurant Am Knipp, een verwoed tinverzamelaar, betekende dit afstel van onze voorgenomen privé bezichtiging. We moesten genoeg nemen met het bekijken van enkele stukken. De rijkdom aan antiek tin in het restaurant was indrukwekkend. Dankzij de uitstekende kwaliteit van het eten en de wijn werd het een zeer geanimeerde avond. 25 oktober - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum.

De voorzitter gaf een uitgebreid verslag van de stand van zaken met betrekking tot de in 2004 te houden tentoonstelling. Van de 450 ingebrachte voorwerpen werden er 350 geselecteerd. Oorspronkelijk waren het er 250.

Ons lid Aart Korstjens gaf een PowerPoint-presentatie van een aantal voorwerpen en merken van twintigste-eeuws tin met daarbij veel informatie over fabrikanten en ontwerpers. Aanvullend gaf hij een lezing over het wel en wee van de Nederlandse tinindustrie in de vorige eeuw.

Ons lid Han Wustenhoff gaf tot slot een diapresentatie over tinnen munten, muntspelden, penningen e.d. en ging hij wat dieper in op sommige van de getoonde voorwerpen.

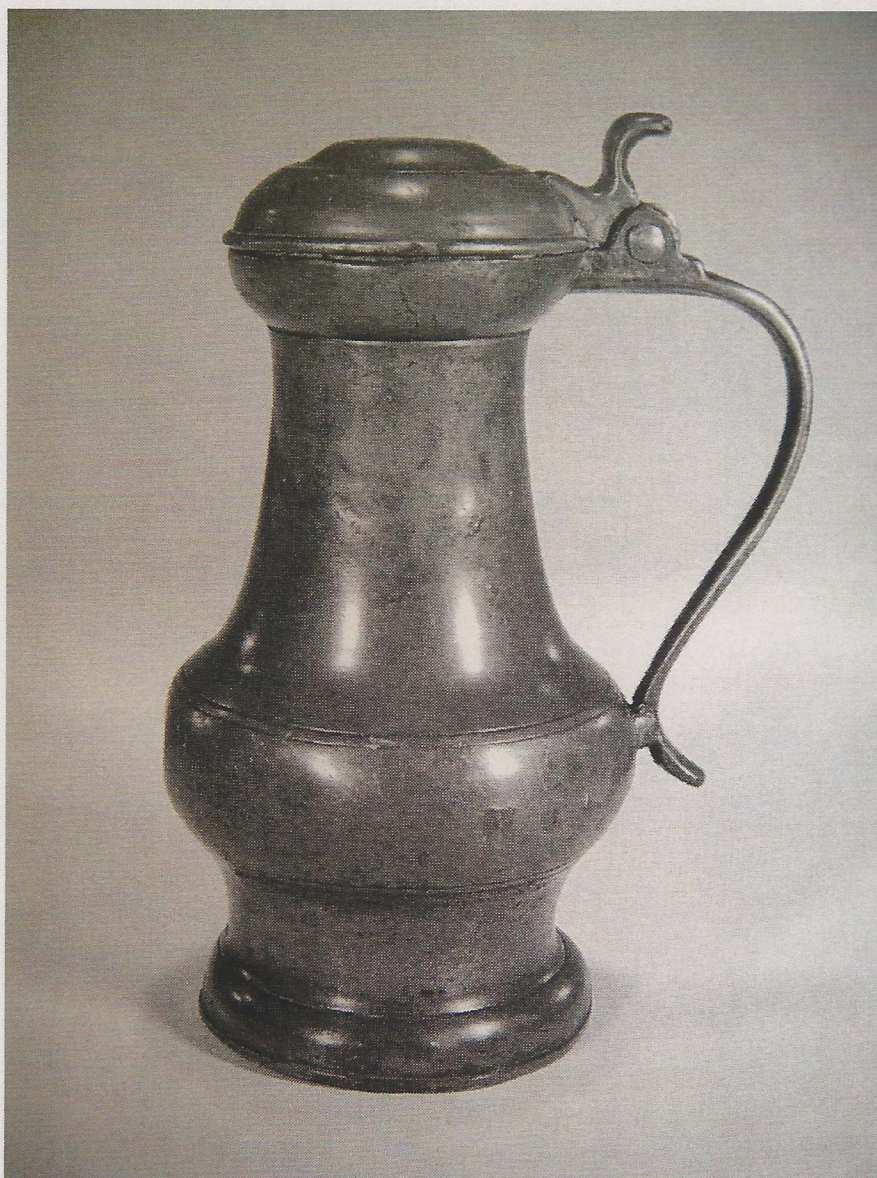
2003 2004

## 2004

**27 maart** - Ledenbijeenkomst in Museum Kempenland – in de Steentjeskerk - in Eindhoven.

De voorzitter informeerde de aanwezigen over de stand van zaken met betrekking tot komende tintentoonstelling in Rotterdam. Uiteindelijk werden 430 voorwerpen geselecteerd. De directeur van het museum vertelde een en ander over het museum en de tincollectie. Hierna gaf Philippe Probst (VT) een interessante PowerPoint-presentatie getiteld *Duivel der Metalen, tin uit de 18e en 19e eeuw en de tinnegieters uit de Belgische productiecentra*.

Voor *De Tinkoerier* van juni schreef Jan den Riet het artikel *Veilingperikelen* (afb. 12).



Afb. 12. *Veilingperikelen* - een Maastrichtse kan met een niet-originele deksel



**1 oktober** - ontvangst op vrijdagavond van de buitenlandse gasten in hotel Atlanta in Rotterdam met een diner in het Japans restaurant.

**2 oktober** - Museum Boijmans Van Beuningen, om 15.00 uur officiële opening van de *Van tin gegoten - uit tin genoten*. Na een woord van welkom door Alexandra Gaba-van Dongen opende de heer Jan Franssen, Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland, in de aula de tentoonstelling. Hierna kwam Guido Jansen aan het woord namens het museum. Vervolgens sprak Mienke Simon Thomas die de winnaar bekend maakte van de ontwerpwedstrijd, namelijk Ineke Hans.

Tot slot sprak onze voorzitter Jan Beekhuizen. Hij memoreerde dat het dit jaar negentig jaar geleden was dat er voor het eerst in Nederland een grote tintentoonstelling werd georganiseerd en 25 jaar geleden dat de laatste expositie - *Keur van tin uit de havensteden Amsterdam, Antwerpen en Rotterdam* - plaats vond. Hij overhandigde het eerste exemplaar van de catalogus aan Jan Franssen (afb. 13). Ineke Wustenhoff kreeg een bos bloemen als bedenkster van de titel van de tentoonstelling.

De opening werd bijgewoond door ongeveer tweehonderd personen, leden van de NTV, leden van de Vereniging Vrienden van het Museum, sponsors, leden van de VT, leden van de T.P.S. De middag werd afgesloten met een korte receptie met aansluitend bezichtiging aan de tentoonstelling.

's Avonds was er een diner hotel Atlanta voor tachtig leden van de diverse tinverenigingen, dat zeer geanimeerd verliep. De voorzitters van de drie tinverenigingen hielden ieder een korte toespraak. Aan het einde van het diner werd bekend gemaakt dat Han Wustenhoff, onder algemene bijval, benoemd werd tot erelid van de NTV.

**3 oktober** - het bezoek aan de collectie Henk van Wijk in Ridderkerk, aan Museum Simon van Gijn en de Grote Kerk van Dordrecht waren een extraatje.



*Afb. 13. Het eerste exemplaar wordt overhandigd aan Jan Franssen*



Afb. 14. 25-jarig jubileum De Vlaamse Tinvereniging in Weerde

## 2005

**30 april** - Jan Beekhuizen benoemd tot Ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Hij kreeg door de burgemeester van Amsterdam het lintje opgespeld behorende bij de Ridderorde van Oranje-Nassau. Dit vanwege zijn grote verdiensten, o.a. als panellid van het AVRO-tv-programma Tussen Kunst en Kitsch, als initiatiefnemer en medeoprichter van de Nederlandse TinVereniging, als niet aflatende organisator van de tintentoonstelling in Rotterdam en wegens andere verdiensten.

**23 april** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in Paleis Het Loo in Apeldoorn. Na een woord van welkom en een overzicht door Johan Ter Molen, directeur van het museum, gaf Bé Dubbe een lezing getiteld *Platgoed*. Het accent lag hierbij op teljoren.

**22 oktober** - Ledenbijeenkomst in het Amsterdams Historisch Museum.

Uit Vlaanderen was de heer J.L. Meulenmeester afgereisd om ons te onderhouden over het onderwerp *Tafelen door de eeuwen heen*. Meulenmeester, kunsthistoricus, conservator van een archeologisch museum nabij Brugge en leraar aan de hotelschool te Brugge, toonde zich een zeer begaafd spreker. Allerlei aan tafel gebruikte voorwerpen werden besproken, van teljoren tot vorken, messen en lepels. Ook kwamen etiquette en regels door de eeuwen heen aan de orde. De door de NTV georganiseerde tinveiling, met ingebrachte objecten van de leden, begeleid door een mooie catalogus, droegen ertoe bij dat het een drukbezochte vergadering was.

De Vlaamse Tinvereniging vierde in 2005 haar 25-jarig jubileum en wel in twee delen: de eerst vindt plaats in Weerde op 13 november (afb. 14).



Afb. 15. 25-jarig jubileum De Vlaamse Tinvereniging in Brugge

## 2006

**13 mei** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum.

In verband met de publicatie van een merkenboek waren voorbereidende besprekingen begonnen over inhoud, vorm en zoekmogelijkheden. De redactie is in handen van de heren Bé Dubbe, Henk van Wijk, Ton Kooyman en Ritzo Holtman.

De website van de vereniging is een succes met gemiddeld zes à zeven bezoekers per dag. De vraag- en antwoordrubriek leverde tot dan toe 65 vragen op, inmiddels - 1 juni 2019 - bijna 10.000 (red.).

De tweede viering van het 25-jarig jubileum van de Vlaamse Tinvereniging vond plaats in Brugge (afb. 15).

**4 november** - Ledenbijeenkomst in museum Het Catharina Gasthuis in Gouda.

Bezoek aan het museum en de naastgelegen Sint Janskerk met zijn Goudse Glazen.

Na de lunch gaf Jan den Riet een lezing over *Goudse tinnegieters*.

Hierna gaf Ritzo Holtman zijn lezing *Mateloos: tinnen inhoudsmaten en ijkmerken*.

## 2007

**Januari** - Als gevolg van een reorganisatie en het ruimtegebrek in het Amsterdams Historisch Museum verhuisde de Nederlandse Tinbibliotheek die maand naar Museum Boijmans Van Beuningen. Het bestuur van de NTV is op bezoek geweest in de Rotterdamse museumbibliotheek en kreeg een rondleiding van bibliothecaris Erik van Boxtel. Het bestuur van de NTV is bijzonder tevreden over deze nieuwe huisvesting. De bibliotheek is gevestigd in de nieuwbouw van het museum en is gratis te bezoeken tijdens de openingsuren van het museum.

**12 - 13 mei** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Westfälische Landesmuseum aan de Domplatz te Münster (afb. 16).

**12 mei** - Deze vergadering was noodzakelijk geworden vanwege het plotselinge overlijden van onze penningmeester Jan den Riet. Alvorens de vergadering te beginnen stond de voorzitter stil bij diens overlijden.

Het merkenboek vordert gestaag. Ton Kooyman heeft bijna 4.000 merken in de computer bijeengebracht. De bedoeling was om het merkenboek te presenteren in november 2008, wanneer de NTV 15 jaar bestaat.

Verkiezing nieuwe penningmeester. Interim penningmeester Henk van Wijk werd bedankt door de voorzitter en vervolgens presenteerde deze de nieuwe penningmeester Erik Erenst. Hij werd door de vergadering bij acclamatie benoemd.

Voordracht *Tin uit Westfalen* door Karl-Heinz Husmann, medeauteur van het driedelige werk *Zinn in Westfalen*. Een zeer fraaie collectie tin was opgesteld in een achttal vitrines. Het diner vond plaats in Stuhlmacher aan de Prinzipalmarkt, het oudste restaurant van de stad.



Afb. 16. Karl-Heinz Husmann toont tin uit Westfalen

**13 mei** - Stadsrondleiding en bezoek aan de Vredeszaal, beroemd door de sluiting van het Verdrag van Münster, dat op 15 mei 1648 het einde van de Tachtigjarige Oorlog bekrachtigde. Het welbekende Hanzeverleden van de stad is eveneens duidelijk aanschouwelijk gemaakt. De rondleiding eindigde bij de Dom van Münster, een mooie romaans-gotische kerk met zijn grote astronomische klok. Tot slot werd een koffietafel gebruikt in Burg Vischering in Lüdinghausen, de oudste nog bestaande twaalfde-eeuwse Wasserburg in Westfalen.

De voorzitter bedankt Karl-Heinz Husmann en ook onze leden Thea en Wim Evers voor al hun inspanningen en enthousiasme bij de organisatie en samenstelling van het programma.

**27 oktober** - Ledenbijeenkomst in het Amsterdams Historisch Museum.

De voorzitter opende de bijeenkomst door iedereen welkom te heten.

Bé Dubbe gaf een zeer interessante lezing over valse tinnen munten, hun gebruik en de huiveringwekkende straffen voor deze misdaad in de veertiende-zestiende eeuw.

De genoten gastvrijheid van het A.H.M. gedurende de laatste veertien jaar was altijd optimaal door het beschikbaar stellen van de filmzaal en alle faciliteiten hier omheen. Het bestuur van de vereniging besloot daarom in overleg met de leden om het museum, als dank voor alle gastvrijheid, een cadeau te overhandigen passend binnen de collectie van het museum. Gekozen was voor een faience tegel uit 1907, met daarop een handgeschilderde afbeelding van het Paleis voor Volksvlucht te Amsterdam, gemaakt door Faience- en Tegelfabriek Holland te Utrecht (afb. 17).



*Afb. 17. Mevrouw Kruseman met de faience tegel*

Mevrouw Kruseman, Bert Vreeken en mevrouw Klaversma werden uitgenodigd voor de lunch tijdens de ledenbijeenkomst. Lovende woorden van onze voorzitter aan het adres van mevrouw Kruseman en haar staf. Zij zei dat het haar veel genoeg had gedaan om onze vereniging in het museum te ontvangen en dat we welkom waren, ook in de toekomst. Na het officiële gedeelte en de overhandiging van de faience tegel ging Bert Vreeken rond om de tegel te laten zien.

Na de lunch ging het programma verder met een presentatie van ons erelid, Han Wustenhoff, over Schotse maten. Leden van de Vlaamse Tinvereniging presenteerden de resultaten van een zeer uitgebreid onderzoek naar de geschiedenis van de Brugse tinnegieters uit de zeventiende-negentiende eeuw.

Tot slot gaf ons lid Aart Korstjens een gedegen PowerPoint-presentatie over het industriële tin van met name Gero en hun ontwerpen uit de eerste helft van de twintigste eeuw.

## 2008

**26 april** - Ledenbijeenkomst in het zalen-centrum De Poort van Kleef te Utrecht (afb. 18).

De voorzitter bracht het overlijden van Bé Dubbe op 14 december 2007 in herinnering. Dubbe was bestuurslid van de NTV vanaf het eerste uur en hoofdredacteur van *De Tinkoerier*. Hij heeft binnen de vereniging belangrijke bijdragen geleverd en een grote deskundigheid laten zien. In 1989 werd hij benoemd tot erelid van de vereniging. Jan Beekhuizen volgt Bé Dubbe op als hoofdredacteur.

Voor het merkenboek heeft Ton Kooyman 3000 namen en 1500 tinmerken in een database gezet. Volgens plan zal de uitgave van het merkenboek gereed zijn in het voorjaar van 2009. De eerste lezing, verzorgd door lid Denie Dijs, ging over Utrechtse bodemvondsten.

Daarna een lezing over het conserveren en restaureren van tin door Michiel Langeveld, metaalrestaurator. Als laatste verzorgde Henri Defoer een lezing over het Catharijneconvent. Hij was voormalig directeur van dit museum. Na beëindiging van de bijeenkomst bezocht een aantal van de aanwezigen het museum.

**15 november** - Algemene Ledenvergadering en Ledenbijeenkomst in het Amsterdamse Historisch Museum. In memoriam Jan Westers 19 september. Namens de vereniging is Jan Beekhuizen op 24 september aanwezig geweest bij de afscheidsdienst in de Nederlandse Hervormde kerk te Eelde en bij de begrafenis. De presentatie van zijn boek *Groninger Tinboek, historie, tinnegieters en tinwerk* vond postuum plaats op 19 december in Groningen. Jan Beekhuizen hield zijn toespraak en kreeg van Tineke Westers-Barlagen een exemplaar van het zojuist verschenen boek aangeboden. Paul Maas werd benoemd als bestuurslid/secretaris en redacteur van *De Tinkoerier*. Sylvia Bracht bleef aan als bestuurslid. Ger Groenendijk trad terug als bestuurslid. Aart Korstjens trad aan als redacteur van *De Tinkoerier*.



Afb. 18. Meegebrachte objecten

2007 2008



Afb. 19. Het eerste exemplaar uitgereikt aan mevr. H.C. Dubbe-Brendel

## 2009

**16 mei** - Ledenbijeenkomst in het Jheronimus Bosch Art Center te 's-Hertogenbosch, in de aanwezigheid van mevrouw H.C. Dubbe-Brendel met haar twee zonen (afb. 19). De voorzitter van de Nederlandse TinVereniging Jan Beekhuizen heeft met gepaste trots het eerste exemplaar van *Nederlandse Tinnegieters & Tinmerken* uitgereikt aan Mevrouw H.C. Dubbe-Brendel.

### Symposium

Om deze bijzondere gebeurtenis extra luister bij te zetten had bestuur een aantrekkelijk programma van lezingen samengesteld.

Jan Beekhuizen opende het symposium en gaf het woord aan Johan ter Molen, directeur van Nationaal Museum Paleis Het Loo. De titel van zijn lezing luidde: *Bé Dubbe als auteur van tin- en zilverpublicaties*.

Lodewijk (L.J.) Wagenaar, conservator van het Amsterdams Historisch Museum, vervolgde met *Merken op zilver en tin*. Ton Kooyman - kenner van Bosch' tin - gaf een boeiende lezing met als titel *Achttien tinnen kannen in het Zwanenbroedershuis in 's-Hertogenbosch*. Henk van Wijk, gepassioneerd liefhebber van tin en boeken, sprak over de uitzonderlijke vondst van een lakboek over Haagse tinnegieters, dat hij samen met Bé Dubbe ontdekte bij een antiquair in Zaltbommel. Aart Korstjens, liefhebber van twintigste-eeuws tin, vertelde over *Een merkplaat van Daalderop*. Ook de recente geschiedenis van tinproductie is de moeite van het bestuderen waard. Als afsluiting van het symposium beëindigt Jan Beekhuizen de rij van sprekers met een ander novum: *Een merkenplaat voor huurtin van Amsterdamse Tinnegieters*, met zestig merken uit de achttiende eeuw.

Gebleken is dat in een korte tijd, als gevolg van toevallige vondsten, de documentatie van de productie en handel in tin in de voor-industriële tijd is verrijkt met twee uitzonderlijke voorwerpen: het Haagse lakboek én de merkenplaat voor huurtin van Amsterdamse tinnegieters. Daarnaast is de vondst van een plaat met merken van Daalderop een stimulans voor verder onderzoek naar de moderne industriële geschiedenis van productie van en handel in tin.

**17 oktober** - Ledenbijeenkomst en Algemene ledenvergadering in het Amsterdams Historisch Museum. Henk van Wijk, voorzitter van de stichting Nederlandse Tinbibliotheek, meldde dat de verkoop van het merkenboek voorspoedig verloopt. Bestuursmutaties: Jan Beekhuizen deelt mee dat Han Wustenhoff, sinds 2004 erelid van onze vereniging, door ziekte zijn functie als bestuurslid heeft moeten neerleggen. Han is sinds de oprichting van de vereniging, zestien jaar geleden, lid geweest van het bestuur, lid van de redactie van *De Tinkoerier*, frequent auteur van artikelen voor dit blad en bestuurslid van de Nederlandse Tinbibliotheek. De voorzitter spreekt zijn dank uit voor het vele werk dat Han Wustenhoff voor de vereniging heeft verricht. Erik Ernst heeft aangekondigd door drukke werkzaamheden zijn taak als penningmeester te willen beëindigen, maar blijft aan als bestuurslid. In de najaarsvergadering zal een voorstel tot opvolging aan de leden worden voorgelegd.

**September** - 40 jaar Nieuwe Spiegelstraat - Jan Beekhuizen Kunst- en Antiekhandel, zaterdag 14 november. Een feestelijke bijeenkomst met vele genodigden. Een blik terug door Jan Beekhuizen en een toespraak door gastspreker Alexandra Gaba-van Dongen. De meeste bestuursleden waren hierbij aanwezig (afb. 20).



Afb. 20. Het bestuur van de NTV bij het 40-jarig jubileum



## 2010

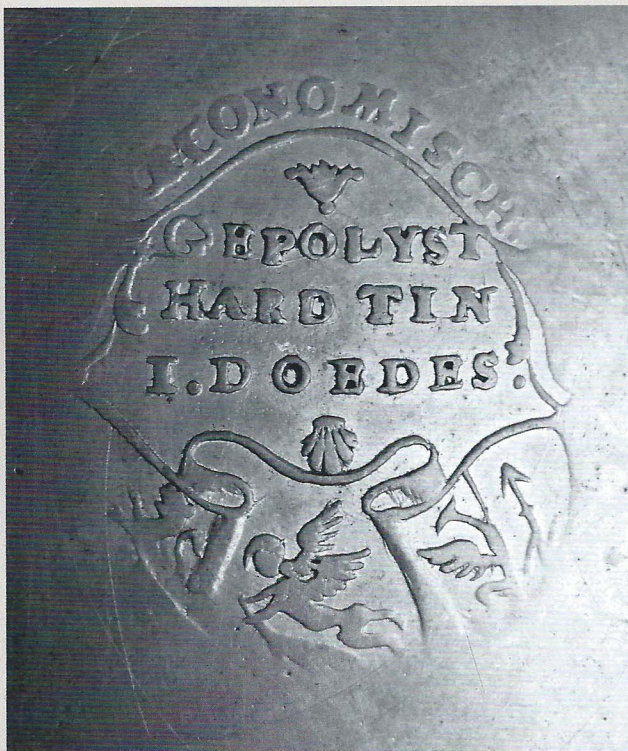
**27 maart** - Ledenbijeenkomst in het Sint Eloyen Gasthuis in de Boterstraat te Utrecht, het oudste nog bestaande gildehuis van Nederland. Paul Broekema, architect en bode van het Sint Eloyen Gasthuis, vertelde de aanwezigen in het kort over de geschiedenis van het huis en haar bewoners.

Het Utrechtse smedengilde verwierf omstreeks 1440 dit huis. Hier vergaderde en feestte het gilde niet alleen, maar men zorgde tot ongeveer 1800 ook voor de opvang van arme of behoeftige gildebreders binnen de eigen muren en in de directe nabijheid. De tinnegieters in Utrecht hadden geen eigen gilde. Dankzij bijzondere privileges konden zij toetreden tot het smedengilde en presenteerden zij zich eigenninnig maar trots als tinnegietersgild.

In 1770 kocht het smedengilde het aanpalende koffiehuis, inclusief de tuin en de toen nieuwe kolfbaan. Na de overkapping van de tuin aan het einde van de negentiende eeuw vormt nu de Smedenzaal, nog altijd de oudste, kleinste en charmantste kolfbaan van Nederland.

Na een stevige stadswandeling langs Utrechtse grachten ging het programma verder in de Fundatie van de Vrijvrouw van Renswoude in de Agnietenstraat. Na het aperitief, aangeboden door Leon Begheijn, en de lunch in de regentenzaal schetste de châteleine van de fundatie, mevrouw Constance Kohsiek, in het kort de historische achtergrond van deze schitterende locatie.

In de regentenzaal bleek een fraaie collectie tinnen objecten deel uit te maken van het interieur, waarbij op een van de objecten een nog niet eerder gepubliceerd merk werd gevonden (afb. 21).



Afb. 21. Merk van I. Doedes

Michel Hendriksen – lid van onze vereniging - hield de eerste lezing. Hij sprak over *Het tinnen leger en andere platfiguren; speelgoed uit de periode van ongeveer 1750 tot 1850*. Tijdens de lezing kwamen onder meer de productie, herkomst, datering en sociale achtergrond aan de orde. Hierna volgde een voordracht door Dr. Annemarieke Willemsen, conservator van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. De titel van haar lezing was gelijkloidend aan die van haar proefschrift: *Kinder delyt. Middeleeuws speelgoed in de Nederlanden*.



Afb. 22. De voorzitters André Boschmans en Jan Beekhuizen

Uit de middeleeuwen is veel kinderspeelgoed bekend, gevonden bij opgravingen of afgebeeld op kunstwerken. Kinderen in de middeleeuwen waren geen miniatuurvolwassenen, zoals algemeen wordt beweerd, maar een duidelijk herkenbare groep in de samenleving. Na een uitvoerige discussie tijdens de nazit werd rond 15.30 uur het programma afgesloten.

De Vlaamse Tinvereniging bestaat 30 jaar.

**18 april** - *De Brugse belofte* te Brugge.

Feestelijk programma met als thema een tingerelateerde wandeling langs het historische pad van *De Brugse Belofte*. Het is een herinnering aan de veldslag die de Vlamingen en Fransen leverden in 1304 op de Pevelenberg nabij het (thans) Frans-Vlaamse Mons en Pévèle.

We bezochten de Blindekenskapel, de Sint Jacobskerk, het Hof Bladelin - de gewezen residentie van de familie De Medici in de vijftiende eeuw - en stedelijk museum Ter Potterie, annex klooster van de Zusters Benedictinessen. Na afloop spreken beide voorzitters, André Boschmans en Jan Beekhuizen, een dankwoord uit (afb. 22).

2010



Afb. 23. Yvonne en Ton Kooyman

**9 november** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in hotel Mövenpick te Voorburg. Na een welkom aan de leden verzoekt de voorzitter Ton Kooyman naar voren te treden en deelt hem mede dat het bestuur van de vereniging, met volledige instemming van de ledenvergadering, heeft besloten hem te benoemen tot erelid van de Nederlandse TinVereniging. Zijn inspanningen als bestuurslid van de NTV, van 1997 tot 1 juli 2010, en als penningmeester van de NTB, verder zijn werkzaamheden voor de expositie *Van tin gegoten - uit tin genoten* én zijn werk gedurende twee jaar voor het merkenboek mogen niet onvermeld blijven. Verder verzorgde hij een groot aantal jaren de verzending van *De Tinkoerier*. Yvonne Kooyman wordt met een boeket bloemen ook betrokken bij deze feestelijke gebeurtenis (afb. 23).

Vervolgens herdenkt de voorzitter Ger Groenendijk, lid van de vereniging sinds de oprichting van de NTV. Hij werd in 2001 penningmeester, welke functie hij tot 2008 bekleedde. Hij publiceerde regelmatig in *De Tinkoerier*. Wij zullen ons Ger Groenendijk herinneren als een zeer aimabel mens met een grote liefde voor tin. Ook N.J. Bouman is overleden; hij heeft helaas maar een keer een vergadering kunnen bijwonen. Na de bijeenkomst in Voorburg bereikte ons het bericht van het overlijden van E. Melissen uit Maartensdijk. Helaas kregen wij eveneens bericht van het overlijden van ons oud-lid Jan Vromans uit Duizel. Velen hebben hem zeker gekend en ook zijn al eerder overleden echtgenote Diny. Zij vormden een bezielend echtpaar, waarbij de liefde voor tin een voorname plaats innam.

De voorzitter deelde mee dat de nog voor verkoop resterende boekenvoorraad is overgeheveld naar de Stichting Nederlandse Tinbibliotheek. Dit ter vermijding van mogelijke btw-problematiek. Onze penningmeester, Erik Erenst, wordt onder dankzegging gedechargeerd voor het in 2009 gevoerde beleid. Hij wordt opgevolgd door Leen Groen.

Bestuursmutaties:

Jan Beekhuizen, Erik Erenst en Wim Röben hadden hun huidige zittingsperiode van drie jaar voltooid. Zij waren herkiesbaar. Er hebben zich geen andere kandidaten voor deze bestuursfuncties aangemeld. Bij acclamatie ging de vergadering akkoord met de herbenoeming van de genoemde heren voor een periode van drie jaar.

## 2011

**4-5 juni** - Ledenbijeenkomst in Schloss Anholt in Isselburg en een bezoek aan de Nicolaikerk in Kalkar (D). Twee dagen hebben we met 33 leden als gewaardeerde gasten mogen verblijven in het prachtige kasteel Anholt in het stadje Isselburg, net over de grens bij Arnhem. Het kasteel dateert van rond 1200. De eigenaar, vorst Nickolaus Leopold Prinz zu Salm-Salm, heeft na de Tweede Wereldoorlog het kasteel grootschalig heropgebouwd met de bedoeling om het historische slot met zijn zeer grote kunstcollectie (meer dan 700 stuks) een publieke functie te geven (afb. 24). Het kasteel werd voorzien van horeca- en hotelfaciliteiten. De ontwikkeling van landgoed en kasteel wordt voortgezet door zijn zoon, Carl Philipp zu Salm-Salm, de huidige vorst sinds 1988. De familiestamboom van Fürst Carl Philipp zu Salm-Salm gaat terug tot de elfde eeuw. De Nederlandse directeur van het museum, Duco van Krugten, begeleidde ons op onze *tour d'histoire* door het kasteel. Met een korte inleiding in de zeventiende-eeuwse ridderzaal schetste hij een overzicht van de geschiedenis van het kasteel en stelde de adellijke bewoners aan ons voor, zoals ze vereeuwigd zijn op de vele aanwezige portretschilderijen.



Afb. 24. Kasteel Anholt in Isselburg

2010 2011



Tijdens de rondleiding kregen we ook prachtige voorbeelden te zien van het barokinterieur en het speciaal voor het kasteel aangekochte barokke meubilair. Naast het tinnen huisraad zijn er inventarislijsten die dateren uit de zestiende eeuw; zij bevinden zich in het archief, maar zijn dringend aan restauratie toe. Als dank voor de gastvrijheid heeft de NTV de restauratie van deze lijsten laten verzorgen. De lunch werd genuttigd in het restaurant van het hotel. Na de lunch was er een workshop merkenidentificatie in de vijftiende-eeuwse hofkeuken van het kasteel met een deel van de tininventaris. Dit alles was tot eigen lering en vermaak. Jan Beekhuizen hield nog een mini Tussen Kunst en Kitsch, waarvoor behoorlijk wat belangstelling bestond. Dit dankzij de uitgebreide publiciteit in de plaatselijke pers. In de middag volgde een presentatie door Guido de Werd, directeur van Museum Kurhaus Kleve, en gespecialiseerd in de gotiek van de Neder-Rijn. Hij verzorgde de inleiding op ons bezoek aan de Nicolaikerkerk in Kalkar op zondag. Ongeveer twintig kilometer ten zuiden van het kasteel ligt de Hanzestad Kalkar, die in 1230 werd gesticht door de Graaf van Kleve. Al in 1242 kreeg Kalkar stadsrechten. De lakenindustrie bracht de stad welvaart. De Nicolaikerkerk werd gebouwd op de fundamenten van de oorspronkelijke romaanse kerk uit de stichtingsperiode van de stad in 1230. De nieuwe en vergrote kerk, die aan de behoefte van de grotere stad moest voldoen, kwam gereed rond 1500. De kerk is rijk gedecoreerd en bezit een aantal fantastische retabels.

Met de rondleiding door de Nicolaikerkerk sloten we het officiële gedeelte van de ledenbijeenkomst af. Op het sfeervolle, middeleeuwse marktplein van Kalkar genoten we tenslotte van koffie, Duitse taart of een uitsmijter.

**26 november** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdam Museum (voorheen Amsterdams Historisch Museum).

Aansluitend op de ledenvergadering hield Jozef DeWulf, vicevoorzitter van de Vlaamse Tinvereniging, een lezing met als titel *Vijf eeuwen kandelaars*. De PowerPoint-presentatie toonde meer dan 130 kandelaars.

Na de lunch hield Hubert Vreeken, conservator kunstnijverheid en beeldhouwkunst van het Amsterdam Museum, zijn voordracht: *Bij wijze van museum. Oorsprong, geschiedenis en toekomst van Museum Willet-Holthuysen, 1853-2010*. Als toegift presenteerde Aart Korstjens een korte voordracht over Bankatin, een nog steeds verrassend en ondergewaardeerd verzamelterrein voor tincollectieuren. Geïnspireerd door de titel van de eerste lezing had een groot aantal van de aanwezigen, daartoe ook aangespoord door een specifieke oproep in de uitnodiging, kandelaars uit eigen bezit meegebracht, van vroeg vijftiende-eeuwse tot negentiende-eeuwse exemplaren.

## 2012

**21 april** - Ledenbijeenkomst in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden.

De keuze van Leiden als plaats van bijeenkomst hing samen met de vondst en overdracht van de zogenaamde Leidse tinschat. Deze tinschat is eind vorig jaar, min of meer bij toeval, in het bezit gekomen van de NTV. Het bestuur van onze vereniging heeft deze tinschat vervolgens als schenking aangeboden aan de gemeente Leiden, die haar



Afb. 25. De aanbieding van de tinschat

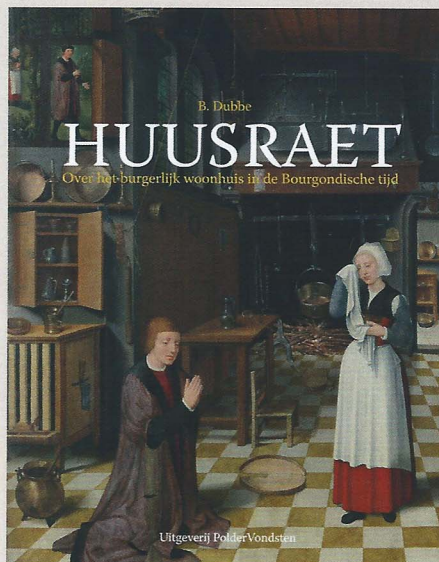
op 21 december 2012 in dank heeft aanvaard (afb. 25). Het programma werd voortgezet met een combilezing door Henk van Wijk en Jan Beekhuizen over de opgegraven historische Leidse tinschat.

Na de lunch hield Wim Weijland, directeur van het Rijksmuseum van Oudheden, een sprankelende lezing over *De toekomst van musea* in het bijzonder over de plaats en functie van zijn museum in de toekomst, het nationale centrum voor archeologie. Aansluitend werd het museum bezocht.

**1 augustus** - Het boek *Huusraet* werd gepresenteerd in het Raadhuis, annex museum, van Edam door Henk van Wijk, voorzitter van de Nederlandse Tinbibliotheek (afb. 26 en 26a). Nu als bezorger en eindredacteur van *Huusraet | Het stedelijk woonhuis in de Bourgondische tijd*. J.R. ter Molen overhandigde het eerste exemplaar van het boek aan de zonen van de auteur Bé Dubbe.



Afb. 26. H.J. van Beuningen krijgt uit handen van Henk van Wijk een exemplaar uitgereikt van *Huusraet*



2011 2012

**10 november** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdam Museum.

Bestuursmutaties:

Jan Beekhuizen, Erik Erenst, Leen Groen en Wim Röben waren aan de beurt om af te treden. Wim Röben deelde mee niet langer beschikbaar te zijn. De overigen waren herkiesbaar en verklaarden zich bereid voor een volgende zittingsperiode van drie jaar. De voorzitter dankte Wim Röben voor het werk dat hij met zoveel inzet verrichtte. De vergadering onderstreept deze woorden met applaus. Applaus klonk er ook voor de herbenoeming van de overige bestuursleden. Met instemming werd kennisgenomen van het plan de voorjaarsbijeenkomst 2013 te laten plaatsvinden op zaterdag 1 en zondag 2 juni in het Belgische Maaseik. Het wordt een gezamenlijke treffen met de Vlaamse Tinvereniging.

## 2013

**1 - 2 juni** - Eerste gezamenlijke bijeenkomst met de Vlaamse Tinvereniging te Maaseik en Beek in Limburg.



Afb. 27. Welkom door John Selbach

**1 juni** - Tussen 10.00 en 11.00 uur verzamelden allen zich in Brasserie De Kloostertuin voor koffie en iets erbij. Om 11.00 uur vertrokken we naar het John Selbach Museum. Selbach zelf heette ons welkom en vertelde een en ander over zijn verzamelpassie (afb. 27). Hij verzamelt al zeventig jaar wat hij mooi vindt. De resultaten mogen er zijn: meer dan 700 schilderijen, sculpturen én een indrukwekkende collectie antieke objecten, uit de zestiende tot de twintigste eeuw, waaronder veel tin. Een tweede collectie vormen de poppen en het speelgoed verzameld door Corinne Selbach. Dit alles ondergebracht in een voormalig kloostergebouw.

's Middags vervolgden we de rondleiding met het accent louter op tin (afb. 28). Na afloop vertrokken we naar het uit 1640 daterend logeeraadres hotel-restaurant Kasteel Wurfeld voor een borrel en gemeenschappelijk diner. In zijn toespraak aan het begin van het diner deelde de voorzitter mee dat onze secretaris Paul Maas en zijn vrouw Mayling



Afb. 28. Een gedeelte van de tincollectie van het John Selbach Museum



Afb. 29. De heer en mevrouw Selbach

niet aanwezig konden zijn, omdat Paul ernstig ziek was. Helaas ontvingen we op 13 juni het bericht dat Paul Maas op 6 juni was overleden. De heer en mevrouw Selbach waren ook bij het diner aanwezig (afb. 29).

John Selbach is ons op 19 maart 2019 ontvallen (red.). Als dank voor hun gastvrije ontvangst ontvingen zij het boek *De schoonheid van het oude Tin*, geschreven door J.F.H.H. Beekhuizen. Zowel onze voorzitter alsook Philippe Probst, gaven aan heel verheugd te zijn over de goede samenwerking tussen beide verenigingen.

Op zondagmorgen werden we om 11.00 uur verwacht in Beek. We bezochten het Elsmuseum, gevestigd in de voormalige distilleerderij Jacques Hennekens. We werden

ontvangen door Theo Schouteten, bestuurslid van het museum. Hij was er trots op dat de Nederlanders en Belgen gezamenlijk het museum bezochten.

2012 2013





Afb. 30. Peter Aussems



Afb. 31. De expositie

Peter Aussems uit Maastricht, lid van beide tinverenigingen, had hier een expositie ingericht met een deel van zijn verzameling tinnen objecten, ca. honderd stuks (afb. 30). Het geëxposeerde vormt een deel van zijn collectie van circa vierhonderd stuks. In de vitrines stonden kandelaars, kannen, schalen, bekers, religieus tin, waaronder wijwaterbakjes en bijzondere chrismatoria (afb. 31). Philippe Probst en Jan Beekhuizen sloten dit eerste gezamenlijke weekend af met een toespraakje (afb. 32). Dankzij hun beider inspanningen kunnen we er met veel plezier op terugkijken.



Afb. 32. Slotwoord van beide voorzitters

**9 november** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in het Amsterdam Museum. Bestuursmutaties: de voorzitter stelt namens het bestuur voor om Fred Hubert te benoemen als nieuwe secretaris. Herbenoeming bestuursleden: de volgende bestuursleden van de NTV zijn aftredend en stellen zich opnieuw beschikbaar Erik Erenst, Jan Beekhuizen, Leen Groen.

De vergadering ging bij acclamatie akkoord met deze herbenoemingen. De voorzitter dankte de aanwezigen en maakt verder bekend dat diverse secretariaatsfuncties herverdeeld zouden gaan worden. Erik Erenst ging het organiseren van evenementen op zich nemen als programmacommissaris.

Thea Evers ging de verslaggeving van bijeenkomsten en evenementen doen, alsmede de algemene archivering van de NTV en NTB.

De redactie van *De Tinkoerier* zal bestaan uit Jan Beekhuizen (hoofdredacteur) met Erik Erenst en Aart Korstjens als redacteuren.

Uitnodigingen, agenda, locatie, notulen van bijeenkomsten/algemene ledenvergadering, alsook de uitnodiging, agenda, locatie en notulen van de bestuursvergaderingen en het algemeen secretariaat worden door de secretaris gedaan. Een en ander met het doel om meer draagvlak voor het secretariaat te verzekeren.

Stand van zaken Stichting Nederlandse Tinbibliotheek.

Voorzitter en bibliothecaris is Henk van Wijk, bestuursleden zijn Sylvia Bracht en Erik Erenst. Tot secretaris wordt Fred Hubert benoemd en tot penningmeester Leen Groen, terwijl Jan Beekhuizen als lid werd benoemd. Het bestuur van de Stichting Nederlandse Tinbibliotheek vormt op deze manier een personele unie met het bestuur van de Nederlandse TinVereniging. Een en ander is noodzakelijk voor de ANBI-status, die wenselijk is voor subsidie/organisatorische zaken, voornamelijk met betrekking tot de voorbereiding van de tentoonstelling van stadskannen in 2015.

Locatie najaarsbijeenkomst in 2014.

Omdat we niet langer gebruik kunnen maken van een zaal in het Amsterdam Museum moet er omgekeken worden naar een nieuw onderkomen voor de najaarsbijeenkomsten. Genoemd werden onder meer Zaandam, Utrecht, Vught, Den Bosch. Het bestuur van de NTV staat vanzelfsprekend open voor andere suggesties. Verzocht werd om deze door te geven aan het secretariaat dan wel de voorzitter of andere bestuursleden.

**14 december** - Heeze. Presentatie van het boek *Aen taefele* met de beschrijving van de collectie Aad Penders, lid NTV, geschreven door Sebastiaan Ostkamp, uitgeverij Poldervondsten. Rond 10.00 uur verzamelden zich een zestigtal genodigden in restaurant Artiest, waar de presentatie plaats vond.

Jan Beekhuizen richtte het woord tot alle aanwezigen en stak zijn mening over musea en hun beleid met betrekking tot kunstnijverheid niet onder stoelen of banken. Het wordt een eentonig verhaal met alleen Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam als lichtpuntje. Tot slot richtte hij zich tot Hendrik-Jan van Beuningen en Henk van Wijk en verzocht hen naar voren te komen. Het eerste boek werd uitgereikt aan Van Beuningen, het volgende aan Van Wijk, met dank voor hun niet aflatende inzet voor kunstnijverheid. Het was een gezellige bijeenkomst die samenviel met weekend van de antiekbeurs *Haute Epoque Fair Heeze*.

## 2014

**17 mei** - Voorjaars ledenbijeenkomst in kasteel Heeswijk te Heeswijk-Dinther (afb. 33). Het kasteel dateert uit 1150 en is vooral bekend door de collectie André baron van den Bogaerde van Terbrugge. Tussen 1899 en 1901 werd in vijf sessies het grootste deel van de collectie geveild door het bekende Amsterdamse veilinghuis Frederik Muller. Kasteel Heeswijk is ook bekend vanwege het Akkoord van Heeswijk, in 1672 gesloten tussen De Republiek, Frankrijk en Engeland.



Afb. 33. Kasteel Heeswijk

De bijeenkomst begon met de presentatie van de tweede druk van het boek *De Bossche tinnegieter en zijn tin: een overzicht* door ons erelid Ton Kooyman en uitgegeven door de Stichting Nederlandse Tinbibliotheek. De voorzitter van de stichting, Henk van Wijk, mocht het eerste exemplaar in ontvangst nemen. Een mooie uitgave over vijf eeuwen tinnegieters in de Noord-Brabantse hoofdstad. Om de presentatie te verlevendigen was er een vitrine ingericht met tin uit 's-Hertogenbosch (afb. 34).

Daarna een lezing door Philippe Probst, secretaris van de Vlaamse Tinvereniging, over stadskannen in België met het accent op Oudenaarde en Gent. Hij gaf ook een overzicht van de Nederlandse stadskannen en die uit andere landen. Aan het einde van de bijeenkomst ontvingen de leden een overdruk met de titel *Octagonal pewter flacons of the 14e and 15e century*. Gemaakt bij gelegenheid van de presentatie door Henk van Wijk op 25 januari 2014 voor The Pewter Society in London.

Een Tussen Kunst en Kitsch was georganiseerd door Jan Beekhuizen. Het was een prachtige en interessante dag.



Afb. 34. Vitrine met Bosch tin

**1 november** - Ledenbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in Mövenpick Hotel Den Haag te Voorburg.

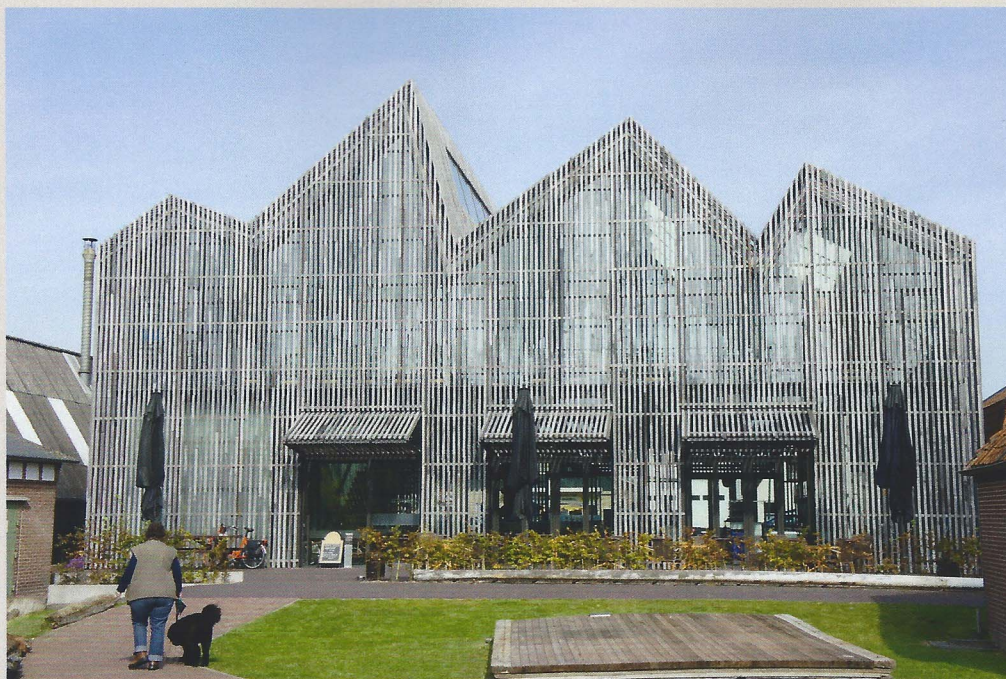
De voorzitter staat stil bij het overlijden van Bert Vreeken van het Amsterdam Museum. Hierna werden de leden geattendeerd op de tentoonstelling *lepers gegraveerd tin, 17e - 19e eeuw* in de bibliotheek te leper (B), gemaakt in samenwerking met het leperse stadsarchief en de Vlaamse Tinvereniging. De expositie liep van 8 november tot 6 december. De voorzitter gaf een nadere toelichting op het voorjaarsweekend van 2 en 3 mei 2015 op Texel. Hierna werd het woord gegeven aan Prosper de Jong, junior conservator kunstnijverheid van Museum De Lakenhal in Leiden. De titel van zijn voordracht luidde: *Tin in museum De Lakenhal*, Leiden. De beroemde stadskannen staan alle acht te pronken op een van de monumentale schouwen in het museum.

Vervolgens was er aandacht voor de meegebrachte voorwerpen van de leden. Na de lunch brachten we een bezoek aan Museum Swaensteyn in Voorburg. Vervolgens was het tijd voor de lezing van Henk Boersma. Hij gaf een interessante presentatie over zijn collectie medisch tin.

## 2015

**2 - 3 mei** - Voorjaars ledenbijeenkomst op Texel, Museum Kaap Skil en hotel De Pelikaan. In verband met de reistijd was er gekozen voor de mogelijkheid om op vrijdagmiddag al aanwezig te zijn. Het diner werd genoten in restaurant Noordzee in De Koog. Later op de avond hield Pieter de Vries, fotograaf uit Den Burg, een presentatie van zijn schitterende luchtfoto's van het Waddengebied.

2014 2015



Afb. 35. Museum Kaap Skil in Oudeschild

Op zaterdagmorgen werden we verwacht in museum Kaap Skil in Oudeschild (afb. 35). Daar opende de voorzitter officieel deze weekendbijeenkomst. Na de koffie werden we in twee groepen ingedeeld en kregen een rondleiding in dit museum door jutters en zeelui. Het museum besteedt aandacht aan de maritieme historie, de jutterij en de archeologie onder water. Ook hier hield Jan Beekhuizen een Tussen Kunst en Kitsch, waar veel bezoek op afkwam.



Afb. 36. Zeemanskerk in Oudeschild

Na de lunch gingen we naar de uit 1650 stammende Zeemanskerk in Oudeschild (afb. 36). In dit dorp hebben de Admiraals de Ruyter en Tromp een deel van hun leven doorgebracht. Beiden schonken zij een prachtige messing kaarsenkroon, gedateerd op een van de schilden resp. 1677 en 1678. De eerste spreker was Klaas de Vries. Zijn onderwerp ging over deze Zeemanskerk. Vervolgens luisterden we naar Arent Vos, maritiem historicus en onderwaterarcheoloog van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Daarna toonde Carl van Dijk, duiker en tandarts, twee films met onderwaterbeelden.



*Afb. 37. Jac. Betsema*

Vervolgens kwam Jac. Betsema, oud visser en in 1973 een van de oprichters van de duikclub Texel, aan het woord (afb. 37). Zijn met verve gebracht verhaal hield alle aanwezigen zeer geboeid.

's Avonds bij het diner waren ook de duikers, de archeoloog en de medewerker van Kaap Skil met hun partners aanwezig en tussen de gangen door gingen tinnen duikvondsten van tafel naar tafel (afb. 38).



*Afb. 38. Diner in Hotel de Pelikaan*

2015



Afb. 39. Avondmaalskan uit de protestantse kerk in Den Burg

Het was een zeer geanimeerde avond. De *tinheren* kregen allen een Goudse pijp uit het *Pijpenwrak* van 1650, een bijzonder leuk gebaar. Op zondagmorgen brachten we een bezoek aan de Oudheidkamer van Den Burg, een pand uit 1599. We konden ook een kijkje nemen in de protestantse kerk in Den Burg, waar we de tinnen avondmaalskan bewonderden (afb. 39). Dit laatgotische driebeukige godshuis uit 1452, met een ingebouwde toren, is heel bijzonder.

**16 september** - Ledenbijeenkomst in het depot van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE voorheen RACM) in Lelystad (afb. 40). Het erfgoed waar het hier om gaat betreft voornamelijk

scheepswrakken en de lading die zij vervoerden in de periode van 1200 tot 1900. Na het welkomstwoord van de voorzitter ontmoetten we opnieuw Arent Vos, senior onderzoeker scheepsarcheologie/scheepsbouw (zie ook bezoek Texel 2-3 mei). De groep werd in tweeën gesplitst voor de rondleiding langs het proces van conservering en restauratie (afb. 41).



Afb. 40. Ledenbijeenkomst in het depot van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed



Afb. 41. Arent Vos geeft uitleg



Afb. 42. Ton tjokvol gave en beschadigde tinnen voorwerpen

De goederen die uit de wrakken kwamen, onder meer tinnen voorwerpen, stonden in lange rijen vitrines uitgesteld en zijn gedeeltelijk beschreven. Het gaat om meer dan 33.000 voorwerpen. Vooral een beurtvaarder, gezonken omstreeks 1620 en gevonden in een redelijke staat, was uiterst interessant. In het bijzonder een ton uit het ruim, tjokvol gave en beschadigde tinnen voorwerpen (afb. 42). Gezien de beschadigingen en reparaties is geconcludeerd dat dit toen al ging om een partij oud tin. Het geconserveerde wrak (OB71) is te zien in een grote glazen buitenvitrine. Dit alles was weer een mooie aanvulling op ons bezoek aan Texel van 2-3 mei.

2015



**31 oktober** - Najaarsbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in Museum Huis Van Gijn in Dordrecht.

Voorzitter Jan Beekhuizen verwelkomde de gasten en memoreerde als eerste het overlijden van enkele leden:

25 januari	Piet Hein Gerver
13 juli	Jan Gadd
30 juli	Peter Aussums
9 september	Hendrik-Jan van Beuningen
7 oktober	Henk van de Ven

Gelukkig mogen we ons ook verheugen over nieuwe leden: de heren Leeman jr. en sr., Robert en Bert, de heer en mevrouw Marc en Brigitte Ramge, de heer dr. Postma, de heer Pascal Arts, de heer Ruud van Dongen, de heer Hans Grobben.

Een verheugend vooruitzicht was de aangekondigde voorjaarsbijeenkomst op 28 mei 2016 in het Belgische Oudenaarde, gezamenlijk met de Vlaamse Tinvereniging. De belangrijkste gebeurtenis zou de presentatie worden van het stadskannenboek. Vervolgens hield Wyke Sybesma van het museum een voordracht over dit fraaie huis met monumentale gevel aan de Nieuwe Haven 29 (afb. 43). Het werd gebouwd in 1729 in opdracht van Johan van Neurenberg. Van Gijn woonde hier vanaf 1864 tot zijn dood in 1922. We kregen rondleiding door dit bijzondere huis. Na de lunch gingen we terug naar de zaal waar tin stond uitgesteld. Voornamelijk Dordts tin met bijzondere stukken uit de collectie van het museum en van particulieren. Daar hield onze voorzitter Jan Beekhuizen een lezing over Dordts tin. Interessant waren enkele nieuwe gegevens over bekende Dordtse tinnegieters. Tot slot van de middag konden we een bezoek brengen aan het Patriciërshuis aan de Wolwevershaven. Een laat-achttiende-eeuws huis, dat een beeld geeft van een deftig Dordts huishouden van rond 1800. Een authentieke woning met een fraaie Maaskamer en natuurlijk een prachtig uitzicht op de rivieren.



Afb. 43. Ledenbijeenkomst in Museum Huis Van Gijn in Dordrecht



Afb. 44. Het stadhuis van Oudenaarde

## 2016

**28 mei** - Oudenaarde.

Gemeenschappelijke voorjaarsbijeenkomst van de Vlaamse Tinvereniging en de Nederlandse TinVereniging (afb. 44).

Zoals gebruikelijk hadden we in verband met de afstand een extra avond op 27 mei georganiseerd. Die vrijdagavond was er een diner voor de vroege vogels in restaurant Comte de Flandre aan de Grote Markt. Een uitstekend diner met geanimeerde gesprekken alom tussen oude en nieuwe tinvrienden.

Zaterdag om 10.00 uur was er een samenkomst in Hotel-Restaurant De Zalm, tegenover het raadhuis. De geschiedenis van Hotel-Restaurant De Zalm,

in de zeventiende eeuw genaamd *Den Bonte Eesele*, gaat terug tot de vijftiende eeuw. Nu heeft het gebouw een neoclassicistische bepleisterde en beschilderde voorgevel. In de feestzaal sprak Philippe Probst, voorzitter van de Vlaamse Tinvereniging, een welkomstwoord. We kregen koffie/thee met iets erbij en maakten kennis met anderen. Van 10.45 uur tot 13.00 uur brachten we een bezoek aan Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen (MOU). De beroemde wandtapijten waren en zijn de trots van het museum. Het MOU bezit ook een rijke en gevarieerde zilvercollectie. Aan het slot van de morgen kregen we de twaalf stadskannen in het oog, mooi opgesteld in een grote vitrine.

Voor de lunch gingen we terug naar de feestzaal in De Zalm. Daarna volgde een stadswandeling met gids. Vervolgens bezochten we de Kleine Markt met de Boudewijntoren, een twaalfde-eeuwse romaanse patriciërstoren, het oudste monument van de stad. De Sint Walburgakerk met haar grote toren domineert al van verre de stad. Van de vroeg-gotische kerk, waarvan de bouw begon in de eerste helft van de twaalfde eeuw, rest nu nog slechts het koor in Doornikse kalksteen.

### **Presentatie van het boek *Tinnen Stadskannen in de Lage landen*.**

Het evenement begon met een lezing door Martine van Welden met als titel: *Meer dan groen; minder bekende aspecten en eigenheden van de Oudenaardse tapijtweverij*. Philippe Probst volgde met een korte inleiding over de totstandkoming van het boek. Een proces van vijf jaar, dat niet altijd naar verwachting verliep en niet de verwachte tentoonstelling opleverde. Wel een volwaardig en uniek boek.

2015 2016



*Afb. 45. De burgemeester van Oudenaarde, Marnic de Meulemeester*

Het hele project verliep in goede en plezierige verstandhouding met Jan Beekhuizen en Henk van Wijk. Philippe Probst overhandigde het eerste exemplaar aan Geertrui van Kerkhoven, conservator van het MOU, als blijk van waardering voor haar hulp in al die jaren. De burgemeester van Oudenaarde, Marnic de Meulemeester, nam hierna het woord (afb. 45). Hij hechtte veel belang aan deze presentatie en was fier op alles in zijn stad: het rijke verleden, het mooie landschap, het MOU, de kunstenaars die dit weekend exposeerden, enz.

De stadskannen zullen beslist in de toeristische promotie worden opgenomen. Henk van Wijk was de volgende spreker. Hij memoreerde de inbreng van Paul Maas, onze secretaris die in 2013 overleed. Paul Maas heeft veel voorwerk verricht en zou ook een van de auteurs zijn geweest. Henk overhandigde een exemplaar aan Pauls weduwe Mayling Maas-Wong (afb. 46). Jan Beekhuizen sloot de rij en gaf onder meer aan dat de sponsor van de tentoonstelling, die niet doorging, ook bereid was geweest om



*Afb. 46. Henk van Wijk overhandigt het eerste exemplaar aan Mayling Maas-Wong*

niettemin bij te dragen aan dit boek. Daardoor kreeg het een wel zeer sympathieke prijs: € 25,00. Philippe Probst overhandigde Jan Beekhuizen tot slot eveneens een exemplaar, als dank voor de goede samenwerking tussen de beide tinverenigingen. Daarmee was het officiële gedeelte beëindigd en konden we toasten en de dorst lessen met onder meer een Adriaan, een plaatselijk bier. Daarna gingen we terug naar De Zalm voor het diner. Beide voorzitters en Henk van Wijk spraken aan het einde van het diner nog een dankwoord uit.

**29 mei** - Die dag bezochten we aan de overkant van de rivier de Schelde het oude dorp Pamele. Ontstaan in de twaalfde eeuw en vroeger eigendom van de heren van Pamele. Vanaf de zestiende eeuw vormde het de tweede stedelijke kern, naast die van Oudenaarde. De Onze Lieve Vrouwekerk stamt uit de dertiende eeuw. In deze kerk werd Margaretha van Parma gedoopt, de buitenechtelijke dochter van Keizer Karel V en Johanna van der Gheynst. Vlak bij de kerk ligt het voormalige klooster van de Zwarte Zusters uit de tweede helft van de dertiende eeuw. Tot slot van de wandeling kwamen we bij het huis Lalaing, de vermoedelijke geboorteplaats van Margaretha van Parma. Het programma werd afgesloten met een bezoek aan het Stadsarchief (het voormalige abdissenhuis uit 1663/1664). De heer Paul Trio, hoogleraar middeleeuwse geschiedenis te Leuven, hield een inleiding en maakte ons attent op de bijzondere collectie en stukken die daar te vinden zijn. Enkele stukken waren ter inzage gelegd. Zo ook de stadsrekening uit 1459, waarop melding wordt gemaakt van de twaalf tinnen stadskannen van Oudenaarde. Het was een zeer historisch weekend.



Afb. 47. Museum Prinsenhof in Delft

**29 oktober** - Najaarsbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in Museum Prinsenhof te Delft (afb. 47).

Na een welkom van voorzitter Jan Beekhuizen, speciaal ook voor de nieuwe leden, begon de algemene ledenvergadering in de Kamer van Charitate, in 1597 door het stadsbestuur opgericht ter verzorging van de armen (afb. 48). Allereerst memoreerde de voorzitter dat ons lid in de Verenigde Staten, Tom Vreede, was overleden. Uit Frankrijk ontving hij bericht dat ons Franse lid, Danielle Renner, in november was overleden. De voorzitter heeft beide families namens de Nederlandse TinVereniging een condoleancebrief gestuurd.



Afb. 48. Algemene ledenvergadering in de Kamer van Charitate

2016

In het jaar 2018 zijn er twee jubilea. The Pewter Society viert dan haar 100-jarig bestaan. En onze vereniging gaat haar zilveren jubileum vieren op 27/28 oktober. Jan Beekhuizen gaf een boeiende voordracht over Delfts tin. De uitstekend verzorgde lunch was in de Waalse kerk.

Na de lunch kregen we de gelegenheid om een deel van de 160 objecten van het museum te zien en met handschoenen aan nader te onderzoeken, met name de tinnen kannen. Naast Delfts blauw is de geschiedenis van Delft ook verbonden met het weven van stoffen. Het lakenweven behoorde samen met de handel en het bierbrouwen al vanaf het ontstaan van de stad tot de belangrijkste economische activiteiten. Er was ook een particuliere collectie lakenloodjes te zien. Van de meegebrachte objecten bleken er ook nu weer veel zeer de moeite waard. Philippe Probst, voorzitter van de Vlaamse Tinvereniging, hield daarna een presentatie over een bijzonder tinnen voorwerp en concludeerde dat het getoonde object een chrisnavat moet zijn uit het eerste kwart van de achttiende eeuw. Tot slot wandelden we via de Oude Gracht naar De Griffioen, stichting Farmaceutisch Museum, aan de *Koornmarkt*. In dit pand, waarschijnlijk daterend uit 1536, is een verzameling historische medische instrumenten en voorwerpen bijeengebracht, ondermeer ook oude vijzels en microscopen. Het museum werd geopend in 1991 en biedt onderdak aan de verzameling van Bob en Margreet Griffioen, broer en zus. Zijn belangstelling als arts en die van haar als apotheker vormden de grondslag voor dit medisch bijzonder interessante museum.

## 2017

**13 mei** - Voorjaarsbijeenkomst Klok & Peelmuseum in Asten (afb. 49 en 49a). Vanwege de afstand kwamen al veel leden op vrijdag 12 mei bij elkaar in het Best Western Hotel Nobis in Asten, waar ook het diner was. De volgende dag gingen we naar het museum, waar 43 tinvrienden bij elkaar kwamen voor de koffie en iets lekkers. Jan Beekhuizen verwelkomde de deelnemers met een speciaal welkom voor enkele nieuwe leden. De heer Fr. van Kempen hield daarna een korte inleiding over het museum met een voorlichtingsfilm. Daarna volgde een rondleiding door het museum. Na de lunch hield Henk van Wijk een lezing over vroege en latere bronzen kandelaren en overhandigde hij een document over dit onderwerp in het Engels (afb. 50). Jan Beekhuizen hield – in plaats van de aangekondigd lezing door Arie Pappot – een verkorte versie van zijn lezing over vijzels.



*Afb. 49 en 49a. Voorjaarsbijeenkomst Klok & Peelmuseum in Asten*



Afb. 50. Een pagina uit het document over vroege en latere bronzen kandelaren

**28 oktober** - Najaarsbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in Museum Boijmans van Beuningen.

Er waren 46 leden naar Rotterdam gekomen, die ontvangen werden in de oude bibliotheek met koffie en iets lekkers (af. 51). Om 11.00 uur begon de ALV met de mededeling dat er in 2018 er geen *Tinkoerier* zal verschijnen.



Afb. 51. Najaarsbijeenkomst en Algemene Ledenvergadering in Museum Boijmans van Beuningen

2017

Verder dat de voorjaarsbijeenkomst in 2018 in Castricum zal plaatsvinden in museum Huis van Hilde op 26 mei. Op 27 en 28 oktober zal het jubileumweekend gehouden worden in Maastricht met o.a. een expositie van Maastrichts tin in de hal van het Stadhuis. Ook zal daar de presentatie plaats vinden van het jubileumboek en de catalogus verbonden aan de expositie. Ook zal er weer de mogelijkheid gegeven worden om een dag eerder aan te komen.

Vervolgens hield Lucinda Timmermans, junior conservator metalen bij het Rijksmuseum, een voordracht over haar onderzoek naar o.a. de herkomst, datering en functie van de collectie onedele metalen (afb. 52). Daarna een voordracht van Alexandra Gaba-van Dongen over het onderzoek naar voorwerpen op schilderijen. Bij dit soort onderzoek kwam ook de miniatuurverzameling van ons lid Diana Mertens in beeld. Via een PowerPoint-presentatie kregen wij een indruk van haar verzameling. Tenslotte werden de meegebrachte voorwerpen besproken en werd er al of niet een spannend verhaal aan gekoppeld.



*Afb. 52. Lucinda Timmermans*

## 2018

In 2018 ontvingen wij bericht van overlijden van:  
de heer dr. J.U. Postman  
de heer J. Selbach (geen lid van onze vereniging)

## Voorjaarsbijeenkomst Huis van Hilde

Thea Evers

**26 mei** - Het bestuur weet keer op keer verrassende locaties te vinden voor onze bijeenkomsten. Vorig jaar in mei was dat Museum Klok & Peel in het Brabantse Asten. Nu waren we uitgenodigd in het Huis van Hilde in Castricum (afb. 53).



Afb. 53. Huis van Hilde in Castricum

Eerlijk gezegd had ik er nog nooit van gehoord. Maar met wat huiswerk vooraf werd duidelijk dat het Huis van Hilde het archeologisch depot van Noord-Holland huisvest, met daarbij een tentoonstelling over de bewoningsgeschiedenis van de provincie (afb. 54). Het gebouw ligt naast het NS-Station Castricum, met ruim voldoende parkeergelegenheid en ook nog gratis.



Afb. 54. Tentoonstelling over de bewoningsgeschiedenis van de provincie Noord-Holland

2017 2018



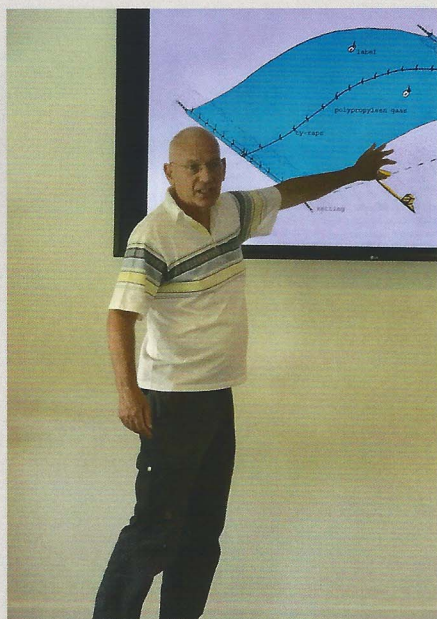
Eenendertig tinliefhebbers waren gekomen, waaronder vrienden uit Vlaanderen. Zij hadden al een hele reis achter de rug en hun aanwezigheid werd dan ook zeer gewaardeerd.

Het was die zaterdag een ongekende tropische dag in mei die ongetwijfeld in de weerstatistieken terecht komt. De voorzitter zei bij de opening dan ook, dat menig een misschien liever een andere bestemming had gekozen. Maar er was airco, dus van de warmte hebben we niet veel gemerkt. We werden ontvangen in het museumcafé met de mooie naam *Hildes Heerlykhyd* met koffie/thee en als *heerlykhyd* was er appelgebak. Ons dagprogramma vond plaats in het Auditorium, een mooi ruime zaal. Als eerste werd de Algemene Ledenvergadering gehouden. Er kon al van alles verteld worden over het 25-jarig jubileumweekend van de Nederlandse TinVereniging op (vrijdagavond 26), zaterdag 27 en zondag 28 oktober in Maastricht. Het programma is globaal ingevuld. Ruim veertig hotelkamers zijn vastgelegd. Tot nu toe zullen naar verwachting zestig tot tachtig mensen deelnemen, waaronder twaalf tinvrienden uit Engeland en veertien uit Vlaanderen.

Het boek met een keuze uit de collectie van de leden wordt veel dikker dan in eerste instantie verwacht werd. Wat betreft de indeling gaat men er toch vanuit om de objecten per land op te nemen, te beginnen met Nederland. Jan Beekhuizen gaf een kleine PowerPoint-presentatie en dat zag er veelbelovend uit. Er komen ook veel detailfoto's in.

Bij het samenstellen van zo'n boek worden soms weer nieuwe ontdekkingen gedaan: een zoutvat met hetzelfde merk als een stadskan uit Weert, vermoedelijk gemaakt in Maastricht. We zullen straks in het boek wel zien hoe dit aan elkaar wordt gevlochten. Maar dat zijn mooie bijvangst. Jan is nog twee weken druk met het maken van de laatste foto's en wil half juni naar de vormgevers.

Hij riep iedereen op om na te denken over een titel en suggesties te mailen naar de secretaris.



Afb. 55. Arent Vos

Daarna gaf de heer Arent Vos een voordracht met als titel: *Onderzoek naar het wrak BZN 17/ het Palmhoutwraak uit de zeventiende eeuw* (afb. 55).

Arent Vos hadden we al eerder ontmoet tijdens het tinweekend van 2-3 mei 2015 op Texel. De lezing die hij toen hield met als titel *Onderwaterarcheologie op de Rede van Texel*, staat in *de Tinkoerier*, jrg. 23, nr. 1, augustus 2015. Daarna had hij ons op 16 september van hetzelfde jaar rondgeleid in de RCE Lelystad, het toenmalige kennisinstituut op het gebied van scheepsarcheologie. Het verslag van deze excursie vindt u in het decembernummer van 2015. RCE Lelystad is in 2017 opgegaan in Batavialand, het nieuwe erfgoedpark aan de Lelystadse kust.

De Waddenzee ligt vol scheepswrakken uit de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw. Duikers geven ze vaak een naam die verwijst naar de voorwerpen die ze eruit hebben gehaald. Dat levert soms heel aparte namen op. Een van de bekendste namen is die van het Palmhoutwrak. Zo genoemd omdat in dit wrak een lading stammen van buxushout is gevonden, destijds een heel dure houtsoort. Men noemde deze houtsoort vroeger palmhout.

Maar de belangrijkste vondst was een prachtige zijden jurk, een vondst die in april 2016 zelfs het NOS-journaal haalde. De japon werd de Nachtwacht van de kostuumwereld genoemd. Dat het schip op de zeebodem lag was bekend, maar pas in augustus 2014 vonden duikers bij het wrak een aantal bijzondere objecten en kledingstukken. Ze ontdekten een bundeltje in het zand en zagen pas boven water dat het om eeuwenoud textiel ging. De vondst werd geheimgehouden om restauratoren de kans te geven het materiaal eerst te onderzoeken en te conserveren.

Na het bekendmaken van de vondst in 2016 werd door wetenschappers 'van buiten' te snel bekendgemaakt dat het om een schip van koningin Henrietta Maria (1609-1669) van Engeland zou gaan. Er was in het schip ook een bibliotheek met boeken aanwezig met op de band het wapen van de Stuarts. Maar die conclusie werd te snel getrokken. De koningin kwam weliswaar in 1642 naar Nederland, begeleid door oorlogsschepen van admiraal Tromp, maar zij ging aan land via het Goereese Gat bij Hellevoetsluis en vertrok in 1643 vanaf het strand van Scheveningen.

Deze berichtgeving is nooit ingetrokken, dus de foutieve conclusie zal expliciet weerlegd moeten worden. We kunnen daarover ook een artikel in *de Tinkoerier* tegemoet zien. Daarin zal ook meer verteld worden over de bijzondere lading aan boord.

Interessant was om te horen dat er een nieuwe methode wordt toegepast om de wrakken te beschermen. Polypropyleengaas wordt uitgerold over het wrak en de randen worden verzwaard. De getijdenstroming gaat er overheen en er wordt al na enkele weken zand ingevangen. De paalwormen, die een blootliggend wrak in korte tijd aanvreten, leven van de zuurstof in het water. Zodra het wrak weer onder het zand ligt gaan ze dood. Deze methode blijkt te werken.

Daarna was het tijd voor een uitstekende lunch in het restaurant en ondertussen werden ook de meegebrachte objecten tentoongesteld. Het accent lag op tin, maar stukken van andere metalen (ijzer, brons en koper) waren ook welkom.

Het middagprogramma begon met de bespreking van de meegebrachte objecten (afb. 56). Drie prachtige Stegkannen trokken natuurlijk alle aandacht. De eigenaar had ze meegenomen om ook het verschil in model te laten zien tussen een Zwitsers, Oostenrijks en Duits exemplaar. Maar ook het kleingoed is altijd zeer de moeite waard. Met daarbij de liefde en het enthousiasme waarmee de eigenaren vertellen over hun stukken.



Afb. 56. Toon Hulsewee



Afb. 57. De toehoorders

Vervolgens hield de heer Arie Pappot een lezing met als titel *Metaalanalyse* (afb. 58). Ieder lid kon hiervoor een stuk presenteren. Hij had een meetinstrument bij zich dat de chemische samenstelling van metalen in percentages in beeld kon brengen. Het apparaat werkt met röntgenstralen. Op de vraag of dat niet gevaarlijk was, stelde hij tweeduizend metingen per jaar te kunnen doen. Daarna werd is het oppassen geblazen.



Afb. 58. Hilde van Castricum

Hij is bezig met een promotie-onderzoek waarin de productie en de handelsnetwerken van de Europese kopermijnen in beeld wordt gebracht. Met behulp van de mate van verontreiniging van het koper met andere metalen, die per mijn verschillend is, kunnen de mijnen in relatie gebracht worden met de voorwerpen, zoals vijzels, kandelaars enz. en kan de herkomst van de koperen voorwerpen gekoppeld worden aan een bepaalde regio en kopermijn.

Tot slot werden we rondgeleid door het museum. In een vitrine staat naamgeefster Hilde als een levensechte mensenfiguur en je ziet hoe een archeoloog een heel mensenleven kan reconstrueren met wat er uit de grond is gehaald (afb. 58).

Hilde woonde in de regio Castricum - Uitgeest in de laat-Romeinse tijd. Haar skelet is opgegraven in Castricum en stamt uit de vierde eeuw. Het skelet en de schedel van Hilde waren intact. Met die schedel kon, met forensische technieken, een goede gezichtsreconstructie worden gemaakt. Zij is letterlijk het gezicht geworden voor de nationale laat-Romeinse archeologie en samen met een andere figuur, Cees de Steentijdman, de belangrijkste archeologische vondst van Noord-Holland. Je staat daar letterlijk oog in oog met mensen uit het verleden, zestien figuren uit verschillende perioden. Ook de kleding is op originele wijze nagemaakt en het resultaat is ongekend levensecht. Je kunt er ontdekken hoe de mensen vroeger leefden. Verder konden we genieten van opgegraven kunstnijverheid, waaronder een collectie bronzen kookpotten, maar ook enige opgegraven stukken tin, waaronder deze dobbelrier uit de zestiende eeuw (afb. 59). Weer buiten viel de warmte over je heen. We kunnen terugkijken op een mooie en interessante dag, met dank aan de organisatoren. En ik blijf het zeggen: Wie er niet was, heeft iets gemist.



*Afb. 59. Dobbelier uit de zestiende eeuw*

## Nederlandse TinVereniging viert 25-jarig jubileum

### Verslag van het Zilveren Weekend in Maastricht

**Tekst: Thea Evers – foto's: Philippe Probst**

Het jaar 2018 stond volop in het teken van het zilveren jubileum en op 27 en 28 oktober was het dan zover: de viering van het 25-jarig bestaan in Maastricht. Er was voor gezorgd dat, wie dat wilde, vrijdag 26 oktober al kon arriveren. Er waren kamers gereserveerd in Hotel Apple Park. Meerdere mensen hebben er gebruik van gemaakt. Een vijftigtal leden trof elkaar, waaronder ook vrienden van de Vlaamse Tinvereniging en The Pewter Society. Elkaar weerzien, een borrel in de bar en een diner, het was een groot succes.



*Afb. 60. Henk van Wijk over de tinnen ruiterkandelaars*

**27 oktober** - het officiële gedeelte begint.

De aangekondigde lezing over Maastricht kon door ziekte niet plaats vinden. In plaats daarvan gaf Henk van Wijk een presentatie over tinnen ruiterkandelaars (afb. 60). De prachtige, vaak zeer zeldzame exemplaren stammen uit de twaalfde en dertiende eeuw. Wij zagen niet alleen fraaie foto's, maar konden ze ook vasthouden en bewonderen. Plaatsing in de tijd, de handelsbetrekkingen rond de Noordzee, Cornwall en zijn tinmijnen, de verschillende vindplaatsen - dat alles leverde een interessante lezing op. Henk had al eerder hierover een artikel geschreven voor het ledenblad van de Britse tinvereniging, *The Journal of the Pewter Society*. Hopelijk komt er ook een vertaling in *de Tinkoerier*.



Afb. 61. Aart Korstjens over de website *Nederlandse Tinnegieters en Tinmerken*

Aart Korstjens was de volgende spreker. Op zijn bekende enthousiaste manier vertelde hij over een nieuwe digitale database waar hij mee bezig is (afb. 61). Alle tinmerken die staan vermeld in *Nederlandse tinnegieters en tinmerken* worden daarin opgenomen. Een database van meer dan 4500 records zijn te raadplegen via internet, maar niet te downloaden. De voordelen zijn duidelijk: sneller, gemakkelijker en doelgerichter. Na de lichte lunch in restaurant Dreamz van het hotel, gingen we per bus naar het Vrijthof met als eerste doel een bezoek aan de Sint Servaasbasiliek. De prachtige kerk met de crypte en de schatkamer heeft een zeer rijke historie, die teruggaat tot de zesde



Afb. 62. De Sint Servaas

eeuw. De kerk is, naar men aanneemt, gebouwd op het graf van Sint Servaas. Volgens de middeleeuwse legende reisde bisschop Aravatius (Servaas) aan het eind van zijn leven vanuit Tongeren naar Maastricht om daar te sterven. Hij werd aldaar 'nabij de grote weg, bij de brug' begraven.

De Sint Servaas wordt beschouwd als de oudste nog bestaande kerk van Nederland. Een zeer indrukwekkend kerk (afb. 62). Het was heel mooi om te zien dat er bij de oostelijke kruisgang een vitrine is ingericht met religieus tin uit de collectie van wijlen ons lid Peter Aussems, Maastrichtenaar en tinverzamelaar (afb. 63). Enkele maanden voor zijn dood (2015) schonk hij zijn collectie kerkelijk tin aan de schatkamer van de basiliek. Goed om te zien dat zo'n schenking niet in het depot verdwijnt.



*Afb. 63. De collectie religieus tin van Peter Aussems*

Na de rondleiding liepen we naar het stadhuis op de Markt. Het werd gebouwd tussen 1659-1664 naar een ontwerp van Pieter Post, architect, kunstschilder en een belangrijk vertegenwoordiger van het Hollandse classicisme. In die tijd werd Maastricht bestuurd door de Hertog van Brabant en de Prins-Bisschop van Luik. Het stadhuis bestaat dan ook uit twee gelijke helften, die samen één geheel vormen.

Wij waren te gast in de historische raadzaal (afb. 64) en werden welkom geheten door wethouder en locoburgemeester Jim Jansen.



*Afb. 64. Aandachtige toehoorders*

Hij sprak over de bijzondere positie van Maastricht tussen Duitsland en België in. Een stad met een Europese identiteit waar het Verdrag van Maastricht (officieel het Verdrag over de Europese Unie, kortweg EU-Verdrag) op 7 februari 1992 werd ondertekend (afb. 65).



Afb. 65. Wethouder en locoburgemeester Jim Jansen



Afb. 66. Voorzitter Jan Beekhuizen

Jan Beekhuizen was de volgende spreker. Hij gaf een overzicht van de geschiedenis van onze 25-jarige vereniging (afb. 66). En noemde enkele hoogtepunten, zoals de weekenden, de viering van het 10-jarig bestaan in Rotterdam met de tentoonstelling in museum Boijmans-Van Beuningen en het boek *Van Tin gegoten uit Tin genoten*. De presentatie van *Nederlandse Tinnegieters en Tinmerken* in 2009 in Den Bosch en in 2016 het weekend in Oudenaarde met de presentatie van *Stadskannen in de Lage Landen*, in samenwerking met de Vlaamse Tinvereniging.





Afb. 67. Von der Trenck beker

En uiteraard *de Tinkoerier*. Die verschijnt sinds 1993 en is een prachtig tijdschrift geworden. En dan nu het jubileumboek *TIN/ÉTAIN/PEWTER/ZINN, 25 jaar NTV, Tin van de leden*. Het werd veel dikker dan verwacht, waardoor het voor de samensteller ook veel meer werk geweest is dan gedacht. En het kreeg nog een bijzonder staartje.

Toen het boek bijna klaar was, werd er een uitzonderlijk stuk tin aangeboden: een beker met deksel waarvan slechts dertig exemplaren bekend zijn en die de naam draagt van een opmerkelijke historische figuur, Von der Trenck (afb. 67).

Friedrich Freiherr von der Trenck (1726 –1794) was een Pruisische officier ten tijde van Frederik de Grote. Von der Trenck leidde een zeer avontuurlijk leven. Tijdens een tienjarige gevangenschap van 1754 – 1763, waarbij hij aan handen en voeten was geketend, graveerde hij minutieus tinnen drinkbekers met deksel. Zo'n bijzonder stuk moest alsnog in het boek opgenomen worden. Het is een prachtig jubileumboek geworden, fraai uitgevoerd en met mooie foto's. Een rijk bezit en zeker de inbrengers zullen hier trots op zijn. Het eerste exemplaar werd in ontvangst genomen door de wethouder en locoburgemeester Jim Jansen (afb. 68).



Afb. 68. Jim Jansen neemt het eerste exemplaar in ontvangst



Afb. 69. Henk van Wijk



Afb. 70. Benoit Wesly en Henk van Wijk



Afb. 71. Benoit Wesly

Maar er waren twee boeken gemaakt. Dat tweede boek, *Maastrichtse Tinnegieteners en hun werk*, werd gepresenteerd door Henk van Wijk (afb. 69). Van de vierenzestig stukken, die in dit boek zijn afgebeeld en beschreven, komt het merendeel uit de collectie van één verzamelaar, de Maastrichtse zakenman Benoit Wesly. Hij kreeg het eerste exemplaar overhandigd (afb. 70) en vertelde over zijn band met de stad en zijn liefde voor Maastrichts tin (afb. 71).

De tinnen voorwerpen uit dit boek stonden tentoongesteld in de stadhuisshal, evenals de grote tinnen stadskannen. Jim Janssen opende deze bijzondere expositie, samen met Benoit Wesly (afb. 72).

De tentoonstelling zal vervolgens ook te zien zijn in het Limburgs Museum in Venlo, maar zonder de stadskannen. Toen men in het stadhuis van Wesly had gehoord hoe kostbaar die collectie is, heeft men er snel voor gezorgd, dat er een slot op de vitrine kwam.

Hierna volgde een receptie in het stadhuis, aangeboden door de gemeente. Met een drankje en een hapje konden we het tin bewonderen. Maar ook de prachtige historische kamers, zoals de Burgemeesterskamer, de Collegekamer en de Prinsenkamer (een zeer gewilde trouwlocatie). Aan de muren hingen kostbare wandtapijten uit Oudenaarde. Dit tot groot genoegen van de Belgische vrienden.

Onze volgende bestemming was opnieuw een bijzondere locatie. We wandelden door het nog drukke centrum naar hotel Derlon, vlak naast de Onze Lieve Vrouwekerk, ofwel de basiliek Sterre der zee. Hotel Derlon was oorspronkelijk een statig hotel uit 1860. De nieuwbouw (1988) maakte mogelijk dat er eerst opgravingen plaatsvonden.



Afb. 72. Jim Jansen en Benoit Wesley openen de expositie

Op vijf tot zes meter onder het huidige straatniveau werden onder meer een pre-Romeinse weg, resten van een Romeins heiligdom en delen van het laat-Romeinse castellum opgegraven. Op de plek waar nu de basiliek staat, stond in de vijfde eeuw een kerkje. Dat was waarschijnlijk het oudste christelijke kerkje in Nederland en werd mogelijk gebouwd bovenop de resten van een Romeinse tempel. Het hart van die

tempel, ligt vermoedelijk onder de naastgelegen Onze-Lieve-Vrouwebasiliek. Maar daar zijn nooit opgravingen verricht. De Romeinse resten zetten zich dus voort in de kelder van het hotel en werden geïntegreerd in het aangepaste nieuwbouwplan. In 2003 werd de Museumkelder Derlon aangewezen als rijksmonument en in dat opgravingsdecor werd het jubileumdiner geserveerd. Er was geen tafelschikking en dan is het een leuke verrassing met wie je de avond verder doorbrengt. De secretaris had ervoor gezorgd dat we van tevoren onze menukeuze al hadden kunnen bepalen en dat liep voortreffelijk.

Er werden tussen de gangen door toespraken gehouden. Als eerste was het woord Leon Begheijn (afb. 73), gevold door de voorzitter Jan Beekhuizen.



Afb. 73. Leon Begheijn

Hij vertelde dat het bestuur had besloten om Henk van Wijk het erelidmaatschap te verlenen. Vijfentwintig jaar heeft hij zich in verschillende functies ingezet, zowel voor de Nederlandse TinVereniging alsook voor de Stichting Nederlandse Tinbibliotheek. Dit erelidmaatschap is absoluut verdiend. Samen met Ton Kooyman zijn er nu twee ereleden. Van Henk is bekend dat zijn interesse onder meer uitgaat naar voorwerpen die verticaal gegoten zijn. Onder grote hilariteit ontving hij als dank dan ook een verticaal gegoten tinnen kan, die die zaterdag 'ontdekt' was op de antiekmarkt in het centrum van Maastricht (afb. 74).



*Afb. 74. Henk van Wijk krijgt een geschenk voor zijn erelidmaatschap*



*Afb. 75. Aart Korstjens overhandigt het cadeau*

Henk zelf was de volgende spreker. Hij gaf aan dat Jan Beekhuizen tot erevoorzitter benoemd moest worden, maar wel onder de conditie dat hij ook voorzitter blijft. Natuurlijk was iedereen het daar mee eens. Als dank ontving Jan van Aart Korstjens een bijdrage voor de aanschaf van een mooi horloge

(afb. 75).

Zowel Jan Beekhuizen als Henk van Wijk hebben een uitzonderlijk druk jaar achter de rug met maar liefst twee nieuwe boeken. Aart Korstjens noemde beide heren nationale en internationale tinambassadeurs en bedankte ook 'ondervoorzitter' Lydia Beekhuizen. Zeer terecht, want dat drukke jaar is ongetwijfeld niet zomaar langs haar heengegaan. Verder werd het woord gevoerd door John Swindell, voorzitter van The Pewter Society, de zustervereniging die in 2018 haar honderdiarig bestaan vierde in Oxford (afb. 76).



Afb. 76. John Swindell van The Pewter Society

De Vlaamse Tinvereniging was met een grote delegatie aanwezig. Voorzitter Philippe Probst was van mening dat onze vereniging in die vijftienvijftig jaar van betekenis is geweest voor de samenleving. Hij prees het bestuur dat zich goed inzet, niet alleen voor tin, maar ook voor de leden, met een voorzitter aan het roer, die steeds met nieuwe



Afb. 77. Voorzitter Philippe Probst van De Vlaamse Tinvereniging



Afb. 78. Stadswandeling door Maastricht

ideeën en nieuwe initiatieven komt (afb. 77).

We beschikken dankzij de inzet van Henk van Wijk ook over een van de meest omvangrijke tinbibliotheken. Als cadeau overhandigde hij een prachtig boek over *Brusselse Faience*, geschreven door Paul Vosters Jaquet. Dit weekend was blijkbaar zo goed bevallen, dat Philippe ons aanraadde om elk jaar onze verjaardag op deze wijze te gaan vieren. Jan Beekhuizen nam nog even het woord om iedereen te bedanken. Het



Afb. 79. Leon Begheijn wenst iedereen een goede thuisreis

hele bestuur heeft zich ingezet om er een goed weekend van te maken, en dankzij Leon Begheijn (en Pien Begheijn) en secretaris Fred Hubert liep het organisatorisch op rolletjes. Na het diner bracht de bus ons weer naar het hotel, waar we in de bar nog een drankje namen en wat na konden praten. Op zondag 28 oktober vertrokken we om 10.30 uur op eigen gelegenheid naar de parkeergarage van het Vrijthof. Van daaruit was een stadswandeling georganiseerd door het historische gedeelte van Maastricht onder leiding van gidsen (afb. 78). Na de afsluitende lunch in hotel Derlon namen we afscheid. Leon Begheijn wenste, als organisator, iedereen een goede thuisreis (afb. 79). We kunnen terugblikken op een prachtig jubileumweekend met als tastbare herinnering twee prachtige boeken.





# 25 jaar Neder landse Tin Vereniging

We kunnen  
terugkijken op een  
rijke geschiedenis



# Verlag van de bijeenkomst in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem op 11 mei 2019

Tekst: Thea Evers



Afb. 1. Het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem in vroeger tijden

De voorjaarsbijeenkomst, tevens Algemene Ledenvergadering, werd gehouden in het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem. Op die mooie, maar wel frisse voorjaarsdag, arriveerden we daar in een paradijselijke omgeving, het oorspronkelijke landgoed De Waterberg. Een buitenplaats op een heuvelachtig terrein met wellen, die werden uitgegraven tot sprengen en vijvers. Ruim honderd jaar geleden, in 1912, vestigde het museum zich hier en opende in 1918 haar poorten (afb. 1).

Aan het einde van de negentiende eeuw veranderde Nederland in een razend tempo. De industriële revolutie bracht vooruitgang en welvaart, maar tegelijkertijd dreigden traditionele gebouwen, met de daarin uitgeoefende ambachten verloren te gaan. Een aantal particulieren richtten, uit bezorgdheid over deze ontwikkelingen, naar Scandinavisch voorbeeld, de Vereniging 'Het Nederlandsch Openluchtmuseum' op. Gebouwen die elders werden afgebroken, bouwde men in het openluchtmuseum weer op. Eerst ging de aandacht uit naar leven en werken op het platteland, maar later werd dit verbreed naar de cultuur van het dagelijks leven (afb. 2).



Afb. 2. Affiche uit 1954

In 2005 werd het openluchtmuseum gekozen tot Europees museum van het jaar. In 2011 besloot het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat de Canon van Nederland een plek moest krijgen in het Nederlands Openlucht Museum.

Er kwam een nieuw entreepaviljoen en vanaf september 2017 is de presentatie van de Canon open voor het publiek. Samen met het Rijksmuseum in Amsterdam werd gestalte gegeven aan de invulling van deze tentoonstelling. Maar ook in het museumpark zijn verschillende Canonvensters te zien, bijvoorbeeld de Watersnoodramp van 1953. In de komende jaren wordt dit nog verder uitgebreid. Het Nederlands Openlucht Museum is nu het best bezochte museum buiten de randstad en ontvangt ruim 550.000 bezoekers per jaar.

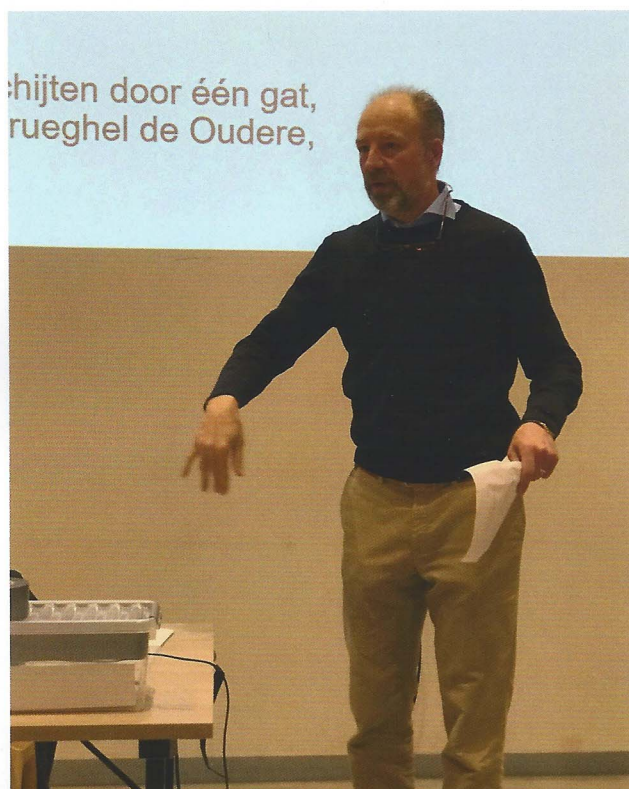
Wij kwamen bijeen in het nieuwe paviljoen in de Canonzaal. Koffie met iets lekkers was ons beloofd en dat bleek een grote bokkenpoot te zijn. Er was met veertig leden een mooie opkomst (afb. 3).

Tijdens de Algemene Ledenvergadering namen we afscheid van onze secretaris Fred Hubert. Vanaf 2013 heeft hij deze functie vervuld en veel werk verricht, zeker bij het jubileumweekend in Maastricht. Hij wordt opgevolgd door Lucinda Timmermans. Een aantal leden zullen zich haar nog herinneren, vanuit de algemene ledenvergadering van 2017 in Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam. Zij gaf toen een lezing over tinnen objecten uit de collectie van het Amsterdamse Rijksmuseum. Zij doet onderzoek naar hun herkomst, datering en functie. Het bestuur is verheugd weer een vrouw in zijn midden te hebben. Zij maakte ons attent op een kleine tentoonstelling in het Rijksmuseum *Schatten uit het depot*: vizels, hardplaten en tegels. Het Rijksmuseum Amsterdam presenteert zo een zeldzame inkijk in de collectie. Prachtige voorwerpen, die meestal verborgen blijven in het depot, worden nu getoond. Maar helaas geen tin. De expositie blijft nog te zien tot en met 18 november.



Afb. 3. Bijeenkomst in het Nederlands Openluchtmuseum

# Verlag van de bijeenkomst in het Nederlands Openlucht Museum in Arnhem op 11 mei 2019



Afb. 4. Hans Piena over het gebruik van de kamerpot

De komende najaarsbijeenkomst is op 19 oktober in privémuseum 't Coopmanshûs in Franeker, eigendom van twee van onze leden. Ook zal er, net als voor deze bijeenkomst, een hotelovernachting georganiseerd worden, niet vanwege de afstand, maar voor de gezelligheid. En het lukt vast wel om ook een bezoek aan het beroemde Planetarium Eise Eisinga te brengen.

Na de algemene ledenvergadering vertelde Hans Piena, conservator bij het Nederlands Openlucht Museum, over de geschiedenis van het museum en hield daarna een voordracht over het gebruik van de kamerpot (afb. 4). Met behulp van schilderijen, tekeningen en foto's voerde hij ons door deze geschiedenis. Er kwam van alles aan de orde. Ondermeer het buiten de behoefte doen en akkers vruchtbaar maken, spreekwoorden die hierop gebaseerd zijn, zoals *Twee schijten door één gat* (onafscheidelijke kameraden zijn) op het schilderij *De verkeerde wereld* (1559) van Pieter Bruegel de Oude. Langzamerhand zien we hoe het gebruik van kamerpotten steeds meer geciviliseerd wordt. De inhoud niet meer uit het raam gooien, op straffe van

een boete. Later staat de kamerpot niet meer onder het bed, een teken van orde en netheid. Het nachtkastje deed zijn intrede. Er kwamen nog veel meer aspecten aan de orde, opgesmukt met leuke weetjes en anekdotes. Een heel boeiend en af en toe hilarisch onderwerp. Henk van Wijk liet aansluitend twee kamerpotten zien, een uit de vijftiende eeuw en een kleine uit de zeventiende (afb. 5).

Als inleiding op de meegebrachte voorwerpen toonde Jan Beekhuizen een originele ordonnantie uit 1730, verworven door een van de leden (afb. 6). In dit document staan de namen van zes tinnegieters vermeld die tezamen en voor gezamenlijke rekening tinmallen kopen.

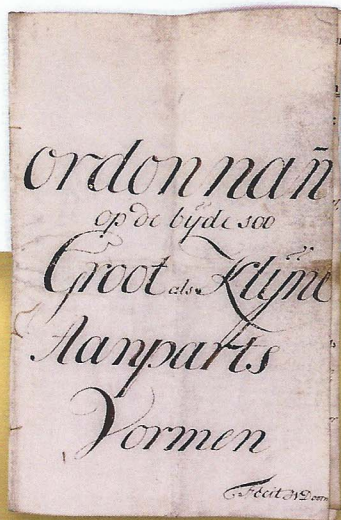
Er wordt een transcriptie van gemaakt voor een publicatie in *de Tinkoerier*, zoals dat ook gebeurde met *De complete inventaris van Coenraad van Geel*, in het decembernummer van 2017.

De meegebrachte voorwerpen werden uitgesteld, wat altijd iets bijzonders oplevert (afb. 7). Een mooie Portugese kan, die de eigenaar zeer gunstig heeft gekocht en daar natuurlijk blij mee is (afb. 8-14).



Afb. 5. Henk van Wijk toont twee kamerpotten

Afb. 6. Ordonnantie uit 1730



Afb. 7. Meegebrachte voorwerpen

# Verlag van de bijeenkomst in het Nederlands Openlucht Museum in Arnhem op 11 mei 2019

Is de Jan Steenkan wel of niet uit de zeventiende eeuw? Dan hoor je een van de leden een aantal kenmerken opnoemen, waardoor je de kan in de negentiende eeuw moet plaatsen. Ook een kappersfles werd aan de leden getoond. Een curieus en zeldzaam voorwerp in tin.

En over toeval gesproken: er was een klein bronzen object: een vogel met nogal forse vleugels en gat in de kop, geplaatst in een standaardje. Een Pruisische adelaar werd er opgemerkt en daar had het ook veel van weg. Waar dit voor diende, bleef de vraag. Een kandelaar? Thuis keek ik naar een oude aflevering van Inspecteur Morse. Tegen het einde liep hij in Oxford een kerk binnen en daar stond eenzelfde bronzen vogel, maar veel groter. Het tv-beeld stilgezet om beter te kijken, waardoor bleek dat het om een lezeaar gaat waarvan het bovenstuk de vorm van een adelaar met gespreide vleugels heeft. Dus geen kandelaar. Wel een *eagle lectern*. Zulke lezeaars zijn in de Anglicaanse en Rooms-Katholieke kerk zeer gebruikelijk.

Na de lunch hield Jan Beekhuizen een voordracht over de tinmallen in de collectie van het Openlucht-museum. Hij was betrokken bij de beschrijving van de tinctie. De mallen zijn afkomstig van de fa. Kamphof in Zwolle. Het onderzoek en de beschrijving van deze gietvormen levert aanvullende gegevens op voor het merkenboek, maar roept ook veel vragen op. Zo zijn er bijvoorbeeld mallen met een jaartal dat vijftieng jaar buiten de tot nu toe bekende

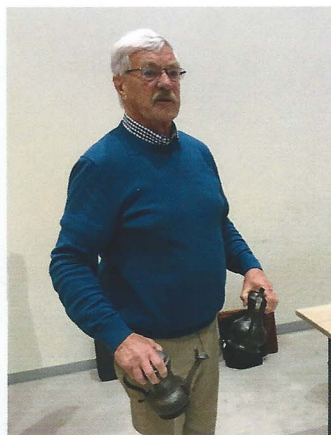
werkzame periode van een tinnegieter ligt. Alles op een rij te zetten wordt nog een heel karwei. Daarna was het de beurt aan Aart Korstjens met een voordracht over de databank met tinmerken. Terecht vol trots kon hij melden dat de databank klaar is en te raadplegen op elk apparaat waarmee je op internet kunt. Er zijn 4500 records, 3150 namen van Nederlandse tinnegieters vanaf ongeveer 1400 tot ver in de twintigste eeuw, met al hun gegevens. Er zijn zo'n 2500 merken afgebeeld. Via onze website klik je op Tinmerken om vervolgens in te loggen met het e-mailadres dat bij onze vereniging bekend is. Er komt jaarlijks een nieuw wachtwoord dat vermeld wordt op de contributierekening. Aart overhandigde het wachtwoord voor 2019 symbolisch aan Jan Beekhuizen en alle aanwezigen kregen het uitgereikt. Henk van Wijk deelde mee dat de prijs van het Tinmerkenboek gehalveerd is en overhandigde Aart Korstjens als dank twee winkeldochters van de Nederlandse Tinbibliotheek.

Tot slot nam Ritzo Holtman het woord om ons te informeren over een nieuw aspect van de digitalisering van de Nederlandse Tinbibliotheek: de tijdschriftartikelen.

Daarna gingen wij naar buiten en samen met Hans Piena stapten we in een historische tram uit Rotterdam. We bezochten allereerst een Nederlands Hervormd kerkje uit de achttiende eeuw met een zeventiende-eeuwse preekstoel - 1674 (afb. 15). Daarna namen wij een kijkje in museumbrouwerij



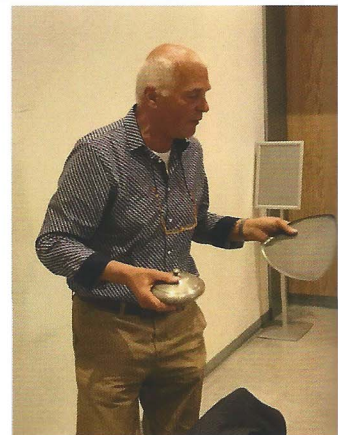
Afb. 8. Wim Ruys



Afb. 9. Bas Franses



Afb. 10. Marc Ramge



Afb. 11. Aart Korstjens



*Afb. 15. Nederlands Hervormd kerkje uit de achttiende eeuw*

De Roskam, in 1943 overgeplaatst uit het Brabantse Ulvenhout. In het oude brouwhuis komt het brouwen in het 'Brabant van toen' tot leven. In de nieuwe museumbrouwerij konden we een glaasje van het seizoensbier proeven. De volgende halteplaats was de Watersnoodwoning uit Raamsdonkveer, met een interieur uit 1954. De Watersnoodramp in 1953 maakte veel mensen dakloos, zelfs tot in Raamsdonkveer. Van diverse landen kreeg Nederland prefab woningen. Noorwegen alleen al gaf er 326, waarvan dit er een is. Het is een houten huis, geïsoleerd, met dubbele ramen en een douche en sauna. Maar die laatste twee voorzieningen waren in de jaren vijftig in Nederland nog zo onbekend, dat

deze ruimte in veel huizen een berging werd. 's Zaterdags ging men gewoon in de teil. Het huis werd hier geplaatst in 2014.

Als laatste stapten we uit bij de Kop-hals-rompboerderij uit het Friese dorp Midlum. De in negentiende-eeuwse stijl ingerichte zeer grote boerderij, werd in de zeventiende eeuw gebouwd en omstreeks 1963 afgebroken en verplaatst. Er was een tentoonstelling ingericht over emigratie in de jaren vijftig, met name naar Canada.

We kunnen ook nu weer terugzien op een gezellige, informatieve en zeer geslaagde dag, met dank aan het bestuur. En ik blijf het zeggen: wie er niet was, heeft iets gemist.



*Afb. 12. Erik Erenst*



*Afb. 13. Leen Groen*



*Afb. 14. Thea Evers*

# Algemene ledenvergadering te Castricum zaterdag 26 mei 2018

Op zaterdag 26 mei 2018 kwamen circa 31 leden en introducés van de Nederlandse TinVereniging bijeen in het Archeologiecentrum te Castricum voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering.

## ALGEMENE LEDENVERGADERING

### 1. Opening

Na de ontvangst in de het restaurant van het Archeologiecentrum opent de voorzitter de vergadering om 11.20 uur en heet alle leden en gasten van harte welkom.

### 2. Geen Dispensatie voor de datum volgend jaar is noodzakelijk.

Er zijn geen ingekomen stukken.

Voor de vergadering hebben zich 26 leden afgemeld.

### 3. Verslag van de ledenbijeenkomst te Rotterdam 28 oktober 2017, zie Tinkoerier

2 december 2017, er zijn hier geen vragen over.

### 4. Verslag van de penningmeester en het financiële overzicht 2017 in de bijlage, wordt zonder vragen geaccepteerd door de vergadering.

De kascommissie, bestaande uit Jan van Wijk en Marc Ramge, rapporteert op 1 februari 2018 dat de administratie voor het jaar 2017 en de begroting voor 2018 zijn gecontroleerd en goedgekeurd. De kascommissie adviseert het bestuur om aan de leden voor te stellen de penningmeester ter zake discharge te verlenen; dit moet nog gedaan worden op een volgende bijeenkomst.

### 5. Jaarverslag 2017 van de secretaris

Dit was uitgereikt voor de vergadering en werd gepubliceerd in de Tinkoerier van 2 december 2017.

### 6. Bestuursmutaties

Er zijn geen mutaties.

### 7. Stand van zaken Nederlandse Tinbibliotheek (NTB). Er zijn geen nieuwe berichten te melden.

### 8. Najaars ledenbijeenkomst en het 25-jarig jubileum van de NTV te Maastricht op zaterdag 27 en zondag 28 oktober 2018 (mogelijk ook met aankomst op vrijdagmiddag 26 met gezamenlijk diner 's avonds).

Leon Begheijn - lustrumcommissie - geeft een update aangaande het programma en de diverse activiteiten. Voor het hotel zijn er nu tot 50 kamers onder optie. Het volledige en gedetailleerde programma verschijnt in de nieuwsbrief die binnenkort gepubliceerd gaat worden. Het jubileumboek wordt eentalig.

### 9. Rondvraag

De voorzitter roept de leden op om met voorstellen te komen voor de naam van het boek. Verder zijn er geen vragen/opmerkingen

### 10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 11.30 uur en dankt de leden voor hun positieve inbreng.

# Jaarverslag 2018

## Nederlandse TinVereniging

### Bestuur

Het bestuur van de vereniging bestond op 31 december 2018 uit 6 leden:

Jan Beekhuizen (voorzitter), Leen Groen (penningmeester), Fred Hubert (secretaris) en de leden Henk van Wijk (tevens bibliothecaris), Erik Erenst, Hans Bracht.

Het bestuur heeft in 2018 viermaal vergaderd: op 17 januari, 11 april, 25 augustus en 21 november.

### Ledenbestand

Op 31 december 2018 hebben we een erevoorzitter: Jan Beekhuizen. En twee ereleden: Ton Kooyman en Henk van Wijk. Leden/privépersonen 88, abonnementen 22, waarvan 11 instellingen en 11 privé; 7 gratis exemplaren. (zie Tinkoerier)

### De Tinkoerier

De Tinkoerier werd dit jaar niet verzonden aan de leden en de abonnees. In plaats hiervan ontvangen alle leden van de vereniging, en ook de 22 betalende abonnees niet lid van de vereniging, het nieuwe boek geschreven door Jan Beekhuizen en gepresenteerd op het 25-jarig jubileum van de NTV te Maastricht op 27 oktober, gratis. Twee musea, drie bibliotheken en ook de twee gratis abonnementen ontvangen een gratis exemplaar.

De prijs van de Tinkoerier ad € 25,00 geldt voor de laatste twee jaar. Oudere nummers kosten € 7,50.

### Tarieven

Als contributie werd de leden een bedrag van € 65,00 gevraagd, incl. de Tinkoerier. Een abonnement op de Tinkoerier kostte € 50,00 (excl. verzendkosten) en een los nummer € 25,00 (excl. verzendkosten).

### Ledenbijeenkomsten

In het verenigingsjaar zijn er drie ledenbijeenkomsten georganiseerd. De eerste vond plaats op zaterdag 26 mei 2018, evenals de algemene ledenvergadering in het Archeologiecentrum te Castricum. Deze werd bijgewoond door 31 deelnemers tezamen met leden van de VT Voor de notulen van de ALV: zie mijn email van 5 juni 2018.

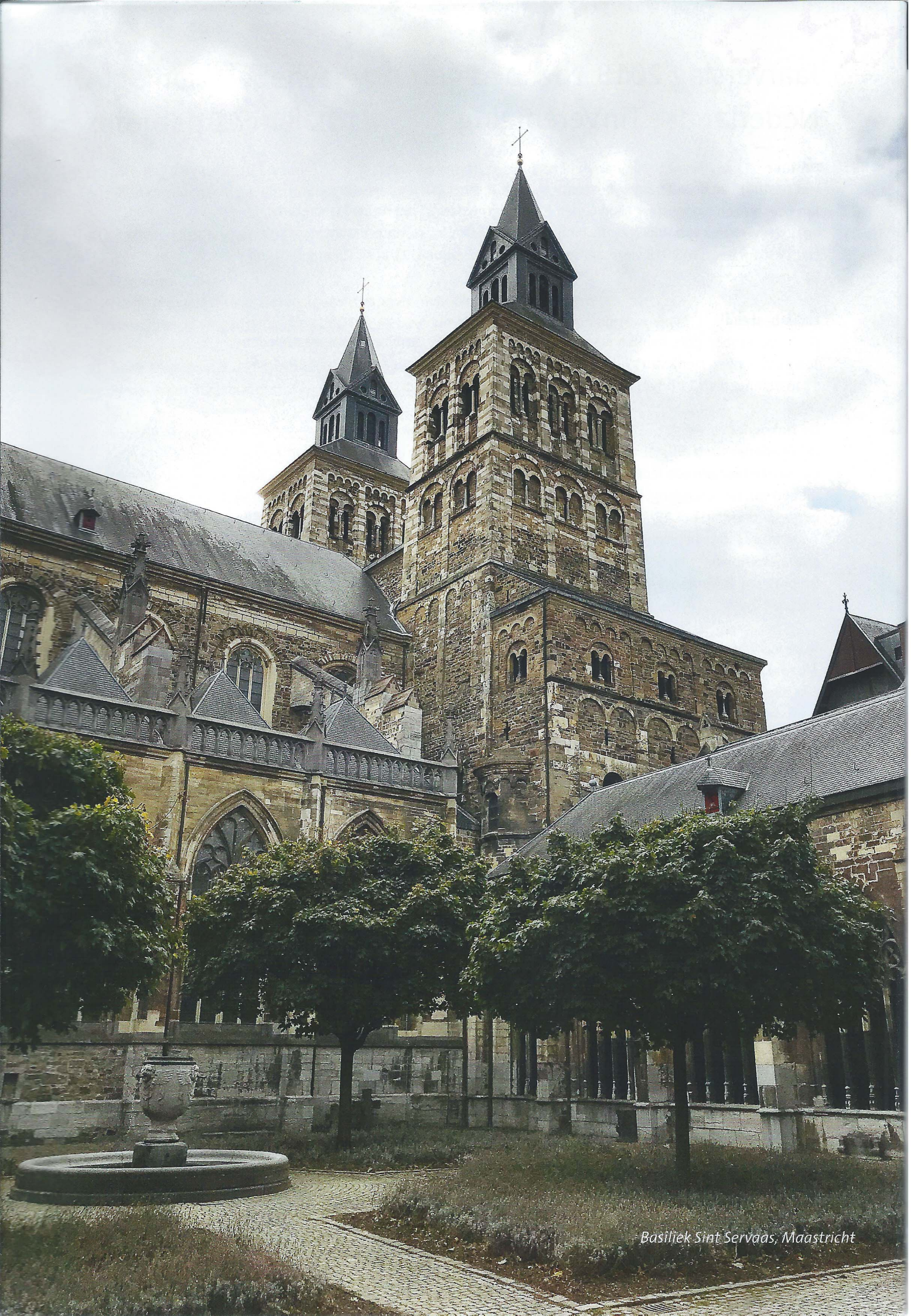
De tweede bijeenkomst vond plaats op zaterdag 25 augustus 2018 in het Rijksmuseum te Amsterdam met als thema KWAB, *Dutch design in de eeuw van Rembrandt* en werd bijgewoond door dertien deelnemers.

De derde bijeenkomst, en tevens het 25-jarig jubileum van de NTV, vond plaats in Maastricht op 27-28 oktober 2018 met een speciale Maastrichts tin expositie in het Stadhuis en bijgewoond door ongeveer 80 deelnemers met deelname van de PS en de VT.

**F.W. Hubert,**  
Secretaris NTV

Januari 2019





*Basiliek Sint Servaas, Maastricht*

# de Tinkoerier

activiteiten en tarieven 2019

## DATA BIJENKOMSTEN NEDERLANDSE TINVERENIGING

**2019: 19 oktober**

Bijeenkomst in Franeker met o.a. een bezoek aan het Coopmanshûs en Planetarium Eise Eisinga.



## DATA BIJENKOMSTEN VLAAMSE TINVERENIGING

**2019: 27 oktober**

Bijeenkomst in Lokeren



## DATA BIJENKOMSTEN GEWICHTEN EN MATEN VERZAMELAARSVERENIGING

**2019: 28 september**

Tafeltjesmarkt in Harmelen

**2019: 2 novemberr**

Najaarsveiling (nr. 109) in Harmelen



## TARIEVEN NEDERLANDSE TINVERENIGING

Contributie, incl. 2x de Tinkoerier	€ 65,00
Abonnement de Tinkoerier	€ 50,00 (excl. verzendkosten)
Losse nummers	€ 25,00 (excl. verzendkosten)
Oudere gebruikte nummers	€ 7,50 (excl. verzendkosten)
Advertentie in de Tinkoerier	€ 100,00 (hele pagina)

## COLOFON

Ontwerp en lay-out  
Oranje boven, 's-Hertogenbosch  
Drukwerk De Koning Repro, Ridderkerk

Foto voorzijde omslag  
*Johannes Verspronck (Haarlem, tussen 1600 en 1603 -  
begraven idem, 30 juni 1662)*  
Detail 'De regentessen van het St Elizabeth Gasthuis'  
(1662)

Foto achterzijde omslag  
Detail luidklok uit de Sint Servaas, Maastricht

## OPROEP

Als u oude Tinkoeriers wilt afstaan ontvangt de vereniging deze graag. Wij bieden ze voor € 7,50 ter verkoop aan. De opbrengst komt ten goede aan de verenigingskas. Neem hiervoor contact op met Henk van Wijk (0180 - 617966).

